

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
ННІ неперервної освіти і туризму

ПОГОДЖЕНО
Директор
ННІ неперервної освіти і туризму
туризму

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри готельно-
ресторанної справи та

_____ **Іван ГРИЦЕНКО**
(підпис)

_____ **Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО**
(підпис)

« _____ » _____ 2025 р.

« _____ » _____ 2025 р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему «Формування смарт-туризму в Україні»

Спеціальність: 242 «Туризм»
Освітня програма «Туризм»

Гарант освітньої програми

Ірина Кудінова

_____
(підпис)

Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи

Світлана Мельниченко

_____
(підпис)

Виконала

Олександра Григорчик

_____
(підпис)

КИЇВ - 2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ неперервної освіти і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Завідувач кафедри
готельно-ресторанної справи та туризму**

д.е.н., професор _____ Світлана Мельниченко
(підпис)

« ____ » _____ 2024 р.

З А В Д А Н Н Я

**до виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи
здобувачу вищої освіти**

Григорчик Олександрі Юрїївні

Спеціальність: 242 «Туризм»

Освітня програма: «Туризм»

Орієнтація освітньої програми: освітньо-професійна

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи: **«Формування смарт-туризму в Україні»**

Затверджена наказом ректора НУБіП України від 29 жовтня 2024 р. № 1936 «С».

Термін подання завершеної роботи на кафедру до: 20.05.2025 р.

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи: законодавчі та нормативні акти України, матеріали Державної служби статистики України, наукові праці зарубіжних та вітчизняних авторів, матеріали науково-практичних конференцій, сайти українських туристичних операторів, туристичних організацій.

Об'єкт дослідження – процес формування смарт-туризму.

Предмет дослідження – методичні та практичні підходи до процесу формування смарт-туризму в Україні.

Мета дослідження – розроблення та обґрунтування методичних і практичних засад формування смарт-туризму в Україні.

Перелік завдань, які повинен виконати здобувач вищої освіти для досягнення поставленої мети:

- провести аналіз наукових джерел інформації та ресурсів інтернет щодо визначення понять та сутності смарт-туризму;
- визначити різні види цифрових технологій, які застосовуються для розроблення і просування туристичного продукту;
- розкрити методичні засади щодо формування смарт-туризму;
- здійснити моніторинг сайтів туристичних операторів щодо просування смарт-туризму в Україні;
- оцінити існуючі смарт тури, виявити сильні та слабкі сторони;
- дослідити складові смарт-туризму та їх вплив на обсяги туристичних потоків;
- запропонувати основні напрями формування смарт-туризму в Україні;
- здійснити економічне обґрунтування запропонованих заходів.

Дата видачі завдання: “19” листопада 2024 р

**Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи
д.е.н., професор**

_____
(підпис)

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

**Завдання прийняла до
виконання**

_____
(підпис)

Олександра ГРИГОРЧИК

(прізвище та ініціали студента)

**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ
БАКАЛАВРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

№ з/п	Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи	Термін виконання	Примітки (фактично виконано)
1.	Вибір теми кваліфікаційної роботи, підготовка завдання, складання плану, консультації з проведення дослідження	1 вересня – 30 вересня 2024 р.	виконано
2.	Підготовка та видача завдання	1 жовтня – 1 грудня 2024 р.	виконано
3.	Підготовка першого розділу роботи	1 грудня 2024 р. – 1 лютого 2025 р.	виконано
4.	Підготовка другого розділу роботи	2 лютого – 30 березня 2025 р.	виконано
5.	Підготовка третього розділу роботи	1 квітня – 5 травня 2025 р.	виконано
6.	Підготовка висновків, списку використаних джерел та додатків. Оформлення роботи відповідно до встановлених вимог, передача на перевірку керівникові.	5-10 травня 2025 р.	виконано
7.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	10-15 травня 2025 р.	виконано
8.	Перевірка роботи на академічний плагіат	16 травня 2025 р.	виконано
9.	Отримання відгуку керівника роботи	17-18 травня 2025 р.	виконано
10.	Отримання зовнішньої рецензії	19-20 травня 2025 р.	виконано
11.	Подача роботи на кафедру	20 травня 2025 р.	виконано
12.	Підготовка доповіді і презентації. Попередній розгляд та захист на випусковій кафедрі	20-25 травня 2025 р.	виконано
13.	Допуск бакалаврської кваліфікаційної роботи до захисту завідувачем кафедри	25 травня – 1 червня 2025 р.	виконано
14.	Захист роботи перед екзаменаційною комісією	відповідно до графіку	виконано

Відгук керівника бакалаврської кваліфікаційної роботи

Студенткою виконано роботу на актуальну тему, оскільки цифровізація суспільства, перехід на дистанційну або змішану форму ведення бізнесу у зв'язку з коронавірусною пандемією та повномасштабним вторгненням РФ в Україну сприяли розвитку смарт-туризму.

У роботі проведено компаративний аналіз вітчизняної та іноземної наукової літератури та інтернет джерел, що дало можливість ознайомитися з понятійним апаратом та сутністю смарт-туризму, визначити теоретичні підходи до формування та реалізації стратегії розвитку смарт-туризму, вивчити світовий досвід розвитку смарт-туризму.

Студенткою проведено моніторинг туристичних потоків в Україні, виявлено позитивні та негативні сторони даного процесу, здійснено оцінку інформаційно-комунікаційних технологій, що використовуються при формуванні та реалізації смарт-туризму, досліджено існуючі стратегії в різних регіонах України. На підставі отриманих результатів запропоновано основні напрями розвитку смарт-туризму та здійснено обґрунтування запропонованих заходів.

Враховуючи вищезазначене, бакалаврська кваліфікаційна робота, яка виконана відповідно до вимог, рекомендується до захисту в ЕК.

Керівник бакалаврської
кваліфікаційної роботи

_____

(підпис, дата)

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО

Висновок про бакалаврську кваліфікаційну роботу

Бакалаврська кваліфікаційна робота студентки

Григорчик О.Ю.

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту в екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої
програми

_____ **Ірина КУДІНОВА**

(підпис)

Завідувач кафедри

_____ **Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО**

(підпис)

«___» _____ 2025 р.

РЕФЕРАТ

Григорчик О.Ю. «Формування смарт-туризму в Україні» : бакалавр. робота: спец. 242 «Туризм» / Григорчик Олександра Юріївна; НУБІП України; кафедра готельно-ресторанної справи та туризму; керівник Мельниченко С.В., д.е.н., проф. – Київ, 2025. 61 с.

Анотація. У бакалаврській роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти формування смарт-туризму як інноваційного напрямку розвитку туристичної галузі. У першому розділі аналізується сутність і значення смарт-туризму, визначаються основні види цифрових технологій, що використовуються для його розвитку та просування, а також розглядаються методологічні підходи до формування цього виду туризму. У другому розділі аналізується стан смарт-туризму в Україні: проводиться моніторинг діяльності туроператорів, оцінка існуючих смарт-турів, досліджується вплив складових смарт-туризму на обсяги туристичних потоків. У третьому розділі запропоновано практичні рекомендації щодо формування смарт-туризму на ринку України, зокрема визначено ключові напрями його розвитку та здійснено економічне обґрунтування запропонованих заходів, розробка віртуального туру. Робота має наукову та практичну цінність, оскільки сприяє розумінню ролі інновацій у туризмі та може бути використана при розробці стратегій цифрової трансформації туристичної галузі України.

Ключові слова: смарт-туризм, цифровізація, розумні послуги, новітні технології, діджиталізація, оптимізація.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СМАРТ-ТУРИЗМУ.....	12
1.1. Смарт туризм: сутність та значення.....	12
1.2. Види цифрових технологій для розроблення і просування смарт туризму.....	16
1.3. Методичні підходи до формування смарт туризму.....	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СМАРТ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	28
2.1. Моніторинг сайтів туристичних операторів щодо просування смарт туризму на український ринок.....	28
2.2. Оцінка наявних смарт турів.....	32
2.3. Дослідження складових смарт туризму та їх впливу на обсяги туристичних потоків.....	38
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СМАРТ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	43
3.1. Основні напрями формування смарт туризму для українського ринку.....	43
3.2. Економічне обґрунтування запропонованих заходів.....	48
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному світі цифрові інструменти відіграють першорядну роль у трансформації суспільства та економіки. Україна визнає цифровізацію одним із основних напрямів досягнення сталого розвитку. Запровадження цифрових інструментів відкриває перед країною нові можливості для оновлення, підвищення якості життя громадян та забезпечення конкурентоспроможності на міжнародній арені. Перехід від індустріального суспільства до суспільства знань супроводжується стрімким розвитком нових технологій, які охоплюють практично всі сфери життя, включаючи міську інфраструктуру, менеджмент і туризм.

Сьогодні цифровізація стрімко розвивається в усьому світі, зокрема в контексті формування розумних міст. До десятки країн-лідерів цифровізації розумних міст увійшли Китай, Південна Корея, Швейцарія, Норвегія та Австралія. Ці держави активно впроваджують інноваційні технології в міське середовище, забезпечуючи не лише комфорт мешканців, а й ефективність транспортної, енергетичної та інших важливих систем. Розумні міста формують нову модель міського простору, де жителі вже не просто споживачі, а стають активними учасниками міського життя, взаємодіючи з інфраструктурою в режимі реального часу. Такі міста стають каталізаторами економічного та соціального розвитку, майданчиками для впровадження інноваційних рішень у різних галузях [23].

В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій особливої актуальності набуває туристична індустрія, яка стає однією з найбільш чутливих до глобальних змін. Туристи все більше очікують персоналізованих, зручних і безпечних подорожей, які відповідають їхнім індивідуальним потребам і вподобанням. У цьому контексті розвиток розумного туризму постає як необхідна умова адаптації галузі до сучасних викликів. Розумний туризм передбачає використання таких інструментів, як мобільні додатки, сервіси геолокації, віртуальна та доповнена реальність, штучний інтелект, великі дані

тощо. Вони дозволяють туристам не лише зручно планувати свої подорожі, а й мати миттєвий доступ до актуальної інформації, взаємодіяти з навколишнім середовищем та покращувати загальний туристичний досвід.

Цифрові технології в туризмі відіграють не лише роль сервісних інструментів, а й стають засобами стратегічного розвитку територій. Розумні рішення сприяють раціональному управлінню туристичними потоками, розвитку нових напрямків туризму, популяризації маловідомих об'єктів культурної спадщини, підвищенню доступності послуг, а також формуванню позитивного іміджу країни як сучасної, інноваційної та гостинної. Таким чином, формування смарт-туризму в Україні є не лише своєчасним, а й стратегічно важливим кроком, який сприятиме сталому розвитку регіонів, інтеграції у світовий туристичний простір та розширенню можливостей як для туристів, так і для місцевих громад.

Об'єкт дослідження – процес формування смарт-туризму.

Предмет дослідження – методичні та практичні підходи до процесу формування смарт-туризму в Україні.

Мета дослідження – розроблення та обґрунтування методичних і практичних засад формування смарт-туризму в Україні.

Перелік завдань, які потрібно виконати для досягнення поставленої мети:

- провести аналіз наукових джерел інформації та ресурсів інтернет щодо визначення понять та сутності смарт-туризму;
- визначити різні види цифрових технологій, які застосовуються для розроблення і просування туристичного продукту;
- розкрити методичні засади щодо формування смарт-туризму;
- здійснити моніторинг сайтів туристичних операторів щодо просування смарт-туризму в Україні;
- оцінити існуючі смарт тури, виявити сильні та слабкі сторони;
- дослідити складові смарт-туризму та їх вплив на обсяги туристичних потоків;
- запропонувати основні напрями формування смарт-туризму в Україні;

- здійснити економічне обґрунтування запропонованих заходів.

Інформаційна база дослідження: для складання інформаційної бази бакалаврської кваліфікаційної роботи використано законодавчі акти, матеріали Державної служби статистики України, наукові праці зарубіжних та вітчизняних авторів, матеріали науково-практичних конференцій, наукових статей, сайти українських туристичних операторів, туристичних організацій.

Апробація результатів роботи та публікації. Результати досліджень, які стали основою для написання кваліфікаційної роботи, були апробовані під час Всеукраїнської науково-практичної конференції «Євроінтеграційні процеси в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі», яка відбулася 12 березня 2025 року в Києві в НУБіП України (Додаток А).

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СМАРТ-ТУРИЗМУ

1.1. Смарт -туризм: сутність та значення

У сучасному світі передові технології стали невід'ємною частиною повсякденного життя. Вони не тільки полегшують життя, а й активно впливають на розвиток різних галузей економіки, зокрема туристичної галузі. Одним із найперспективніших напрямків, що виник на стику туризму та цифрових інновацій, є концепція розумного туризму. Його головна мета – використання цифрових технологій для підвищення зручності, безпеки та якості туристичного досвіду. Розумний туризм прагне інтегрувати інтелектуальні рішення на всіх етапах подорожі, забезпечуючи комфорт, персоналізацію послуг і взаємодію з туристичним середовищем у режимі реального часу.

Термін «смарт-туризм» активно використовується в наукових колах, державній політиці та практичній діяльності у сфері туризму. Його витoki пов'язують із більш широким поняттям «розумного міста», яке передбачає використання технологій для покращення функціонування міського простору. Як і у випадку з розумними містами, розумний туризм базується на інноваціях, які охоплюють мобільність, стійкість, цифрову інфраструктуру та інклюзивність.

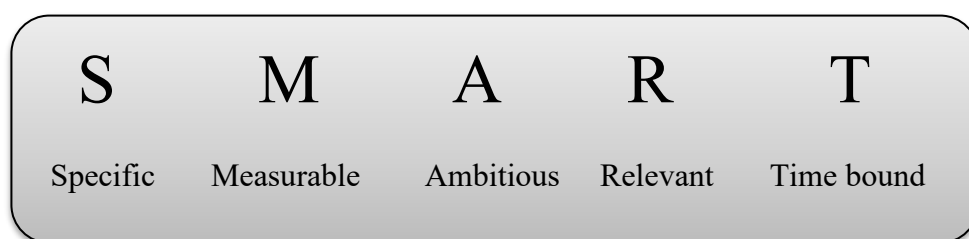
У широкому розумінні слово «смарт» стало синонімом сучасного, технологічно оснащеного та інноваційного. Його активно використовують для характеристики низки технологічних феноменів – від «розумного будинку» та «розумного сервісу» до систем автоматизації, цифрових сервісів та Інтернету речей [22]. У контексті туризму ця концепція охоплює як цифрову інфраструктуру, яка забезпечує мобільний і швидкий зв'язок, так і створення технологічних платформ, які надають відповідні послуги туристам і місцевим жителям. Це передбачає використання таких інструментів, як хмарні обчислення, штучний інтелект, мобільні додатки, сенсорні системи, віртуальна та доповнена реальність. Все це забезпечує гнучке реагування на потреби користувачів і створює умови для постійного вдосконалення туристичного продукту.

Смарт-туризм також розглядається як інноваційна модель організації туристичних процесів, у рамках якої розробка, впровадження та поширення нових ідей, технологій та послуг спрямовані на покращення туристичного досвіду. Це частина ширшої парадигми інноваційного розвитку, яка включає такі поняття, як «розумні міста», «розумне зростання» та «розумна спеціалізація». Усі вони наголошують на важливості впровадження сучасних підходів для забезпечення конкурентоспроможності територій та галузей.

Проте, як свідчать дослідження Іварса Відала, незважаючи на динамічний розвиток концепції, зв'язок розумного туризму з принципами сталого розвитку ще не усвідомлений повністю. Необхідні чіткі критерії оцінки стійкості, оскільки без них використання самого терміну може втратити своє значення. З огляду на це подальші дослідження та практичне впровадження інтелектуальних рішень у сфері туризму є важливими для підвищення його стабільності, інклюзивності та ефективності [10].

Крім того, варто звернути увагу на методологію SMART як основу формування цілей у смарт-туризмі. Цілі SMART — це конкретні, вимірні, досяжні, релевантні та обмежені в часі (рис.1.1).

Такий підхід дозволяє ефективно планувати та реалізовувати розумні стратегії розвитку туризму як на рівні окремих об'єктів, так і в межах територіальних громад та туристичних дестинацій загалом.

Рис 1.1. Критерії SMART у постановці завдань для досягнення поставлених цілей розвитку

У рамках методології SMART кожна складова відіграє важливу роль у формуванні ефективних та ефективних цілей у сфері розумного туризму.

S (специфічний).

Конкретність означає чітке формулювання мети, що не допускає двозначного тлумачення. Мета має бути однозначною, зрозумілою всім учасникам процесу та містити конкретні орієнтири щодо очікуваного результату. Замість узагальнених формулювань типу «підвищити туристичну привабливість» доцільно вживати чіткі визначення, наприклад: «збільшити кількість туристів на 20% протягом наступного календарного року». Це дозволяє краще окреслити очікувані результати та спрямувати дії на досягнення конкретного результату.

М (Вимірний).

Передбачає наявність чітких кількісних або якісних показників, за допомогою яких можна оцінити ступінь досягнення мети. Такий підхід дає можливість об'єктивно контролювати хід роботи та своєчасно виявляти відхилення від запланованих результатів. Наприклад, показник «досягнення 70% туристичних продажів протягом одного місяця» може бути використаний як критерій ефективності маркетингової діяльності.

А (досяжний).

Досяжність означає реалістичність поставлених завдань з урахуванням наявних ресурсів, часових обмежень, рівня кваліфікації персоналу та кон'юнктури ринку. Занадто амбітні цілі, наприклад «збільшити туристичний потік на 200% за один місяць», можуть виявитися недосяжними та демотивуючими. З іншого боку, реалістичні цілі підвищують вірогідність успішного досягнення та забезпечують сталий розвиток.

Р (Відповідний).

Актуальність передбачає відповідність цілі стратегічним пріоритетам організації чи проекту. Воно повинно сприяти досягненню загальної мети і логічно включатися в більш широкий контекст розвитку. Наприклад, якщо компанія планує вийти на новий туристичний ринок, метою може бути розробка ефективної маркетингової кампанії для залучення нової аудиторії, що відповідає її довгостроковій стратегії.

Т (прив'язаний до часу).

Мета має бути прив'язаною до часу, що створює чіткий часовий горизонт для її досягнення. Встановлення дедлайнів сприяє кращому плануванню, послідовному виконанню завдань і підвищенню мотивації. Наприклад, формулювання «реалізувати туристичний проект до кінця поточного року» набагато ефективніше розпливчастого «реалізувати проект», оскільки забезпечує структуровану та своєчасну реалізацію [7,8].

Таблиця 1.1

Застосування методики SMART - ЦІЛЕЙ

Поради	
Досягнення SMART-цілі	Вимагає не тільки правильного визначення, але й активного контролю за процесом її реалізації.
Гнучкість	Важливо адаптувати цілі до нових обставин і змінити, якщо необхідно. Іноді цілі можуть змінитися, і це нормально.
Перегляд цілей	Періодично переглядати цілі, щоб переконатися, що вони відповідають потребам.
Успіхи	Регулярно оцінювати результати, щоб залишатися мотивованими та зосередженими.

Джерело розроблено на основі [7-8]

У процесі формування цілей у сфері смарт-туризму варто використовувати підхід SMART не лише як теоретичну основу, а й як практичний інструмент. Найкращий спосіб оволодіти цією методикою – перевірити її на прикладах, адаптованих до конкретних умов туристичної діяльності.

Наприклад, конкретною метою може бути залучення більшої кількості туристів шляхом реалізації не менше трьох рекламних кампаній, спрямованих на різні цільові аудиторії (молодь, сімейні мандрівники, туристи, які цікавляться місцевою культурою).

Вимірність забезпечується за рахунок використання статистичних даних, зокрема аналітики відвідуваності веб-ресурсів, соціальних мереж, а також результатів туристичних опитувань. Орієнтиром може бути збільшення туристичного потоку на 20% порівняно з відповідним періодом минулого року.

Досяжність досягається шляхом планування цифрової рекламної кампанії із залученням соціальних мереж, що дозволяє охопити не менше 40 000

потенційних відвідувачів. Цей показник відповідає наявним ресурсам і можливостям ринку.

Актуальність мети полягає в її відповідності стратегічним завданням розвитку туризму, зокрема збереження культурної спадщини, підтримка місцевої економіки та популяризація нематеріальних активів регіону(табл.1.1).

Термін передбачає реалізацію мети протягом восьми місяців із передбаченими етапами моніторингу, що дозволяє за необхідності оперативно коригувати дії [8].

Таким чином, постановка «розумних» цілей є одним із ключових етапів стратегічного планування в індустрії туризму. Це дозволяє не тільки чітко окреслити очікувані результати, а й забезпечити контроль за ефективністю впроваджених заходів. Використання підходу SMART сприяє підвищенню адаптивності туристичних проєктів до динамічних ринкових умов, формує основу для сталого розвитку регіонів і дозволяє гнучко реагувати на виклики сьогодення.

1.2. Види цифрових технологій для розроблення і просування смарт-туризму

Сьогодні цифрова трансформація приносить серйозні зміни в індустрію туризму, відкриваючи численні нові можливості для туристів та готелів. Серед цифрових технологій, які просувають смарт-туризм, віртуальна реальність (рис.1.2).

Віртуальна реальність – це складна технологія, яка за допомогою спеціальних пристроїв змінює сприйняття світу, створює ілюзії та переносить у штучні світи. До них належать окуляри віртуальної реальності, контролери та рукавички. Люди можуть повністю зануритися у віртуальний світ і взаємодіяти з різними об'єктами [9].

Сучасний розумний туризм неможливо уявити без широкого спектру цифрових технологій, які відіграють вирішальну роль у створенні комфортного, інтерактивного та ефективного туристичного середовища. Інформаційні системи,

мобільні додатки, віртуальна та доповнена реальність, а також інтелектуальні технології, такі як штучний інтелект, хмарні обчислення та Інтернет речей, не лише покращують якість туристичних послуг, а й сприяють глибшому зануренню в культурне середовище, персоналізації маршрутів та підвищенню безпеки подорожей.

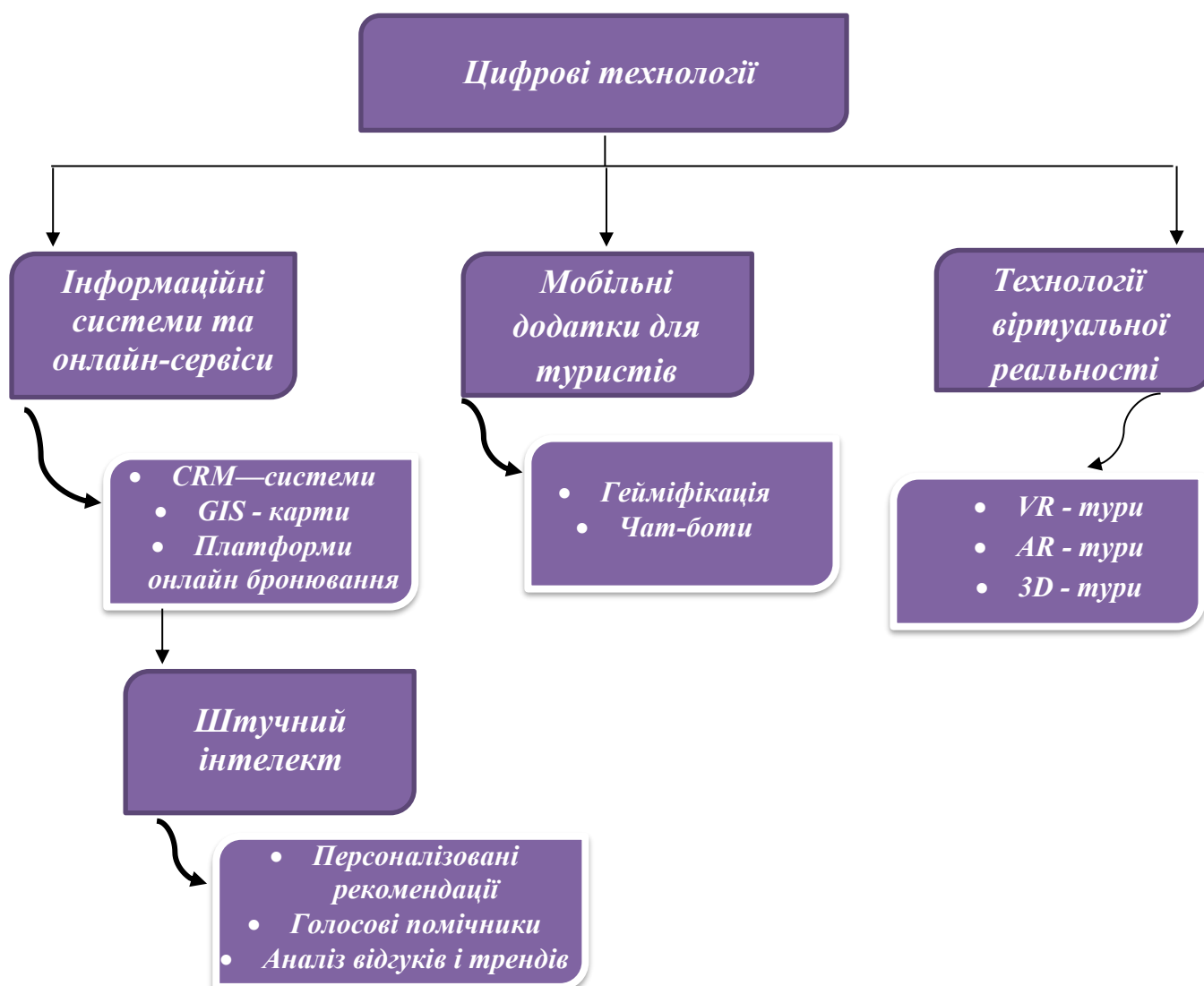

Рис.1.2. Види цифрових технологій для розроблення та просування смарт-туризму

Таким чином, цифрові технології стають основою для інноваційного розвитку туризму, забезпечуючи його конкурентоспроможність та стійкість у глобальному середовищі.

Як відомо, Китай є найбільшим виробником електроніки. До 2026 року

країна має намір вивести на ринок 25 мільйонів VR-пристроїв. У майбутньому вартість VR перевищить 48,2 мільярда доларів США. Це пов'язано зі зростаючим попитом та інтересом до віртуальної реальності з боку різних секторів, що стимулюватиме розвиток пристроїв у майбутньому [10].

Доповнена реальність – це технологія, яка накладає елементи та використовує віртуальну інформацію для поліпшення взаємодії користувача з реальним світом [13]. AR може задіяти відчуття дотику, нюху й навіть смаку.

Віртуальні тури – це візуальні екскурсії, які дають можливість відвідувачам оглядати об'єкти з різних ракурсів, використовуючи сучасні інформаційні та комп'ютерні технології через інтернет [18]. Ви маєте можливість досліджувати захоплюючі місця та вражаючі історичні пам'ятки в онлайн-форматі завдяки смарт-турам.

Існують й інші інноваційні рішення, такі як мобільні додатки та соціальні мережі, які спрощують туристам пошук інформації про пам'ятки, розширюючи їхні можливості та підвищуючи загальний рівень задоволення від подорожей. Це чудова можливість познайомитися з об'єктами, які залишаються невидимими. В інтерактивному віртуальному турі користувачі натискають на об'єкт для отримання інформації, а також змінювати освітлення, музику та загальний вигляд об'єкта. Ці додаткові можливості сприяють тому, що відвідувачі відчуватимуть себе більш залученими до подорожі, взаємодіючи з об'єктами та отримуючи більш детальне уявлення про них. 3D надає можливість відвідувачам взаємодіяти з об'єктами в більш реалістичному форматі [12].

Приклад віртуальної екскурсії Бородянкою та Ірпенем. Хоча жодна технологія не може повернути нас у часи до війни, вона здатна допомогти зберегти пам'ять та обговорити її наслідки. Зйомка на 360 градусів дозволяє представити цей проєкт. Завдяки VR-окулярам можна здійснити реалістичну екскурсію у віртуальному просторі.

Інтернет речі – це ідея, що передбачає підключення будь-якого пристрою до Інтернету та інших пристроїв, створюючи величезну базу даних [7]. Основною характеристикою об'єкта є його здатність з'єднуватися з мережею, що дозволяє

підвищити ефективність процесів і забезпечити більш точний контроль, збирає дані з розумних пристроїв із датчиками та передає цю інформацію на хмарне сховище. Отримані дані аналізу програмного забезпечення, в автоматичному або ручному режимі, пристрої, що отримують зворотний сигнал системи, перетворюються в дію. Хмарні технології вважаються найнадійнішим і найперспективнішим рішенням у цій сфері.

Хмарні технології надають можливість отримувати ІТ-ресурси для обробки та зберігання даних про послуги. Користувачам не потрібно інвестувати ІТ-обладнання, продукт може бути використаний для звичайних комунальних послуг або ПК у вигляді додатків (табл.1.2).

Блокчейн – це унікальний вид бази даних та електронний реєстр, який надійно зберігає інформацію про транзакції в розподіленій мережі комп'ютерів. Гарантує цілісність даних завдяки своїй незмінній природі, використовуючи спеціальні механізми. Це означає, що після внесення інформації не можна змінити заднім числом. Технологія блокчейну може сприяти швидкому переходу до концепції розумних міст, що забезпечуватиметься високим рівнем розвитку між різними зацікавленими сторонами. Ця технологія вважається найкращим варіантом у цій сфері, здатна надати містам можливість вирішити безліч проблем міського розвитку [14, 15].

Smart Grid – це інтелектуальний комплекс з сучасними системами, що використовують комунікаційні технології для ефективного моніторингу та управління мережею. Тільки завдяки інтелектуальним мережам можливий сучасний енергетичний прогрес. Системи Smart Grid – це високорівневі розробки енергетичної інфраструктури, які гарантують сучасне управління різними енергоресурсами [16].

Кібербезпека – це механізм, який гарантує секретність мереж, що забезпечує цілісність даних і процесів прийняття рішень проти кібератак. Кібербезпека дозволяє людям здійснювати транзакції через Інтернет, спілкуватися з іншими людьми та отримувати доступ до різних видів цифрового контенту. Профілактичні заходи включають вжиття заходів, наявність надійного пароля та

якісного антивірусного програмного забезпечення, що є лінією захисту для запобігання загрозам [2].

Кіберзагроза – це шкідливе програмне забезпечення, яке порушує безпеку інформаційних систем, призводячи до втрати даних. Основною метою кібератак є вимагання та шантаж. Ця проблема особливо серйозна для компаній, оскільки витік інформації може поставити під сумнів репутацію компанії [18].

Таблиця 1.2

Цифрові смарт-технології

Види	Приклади
Віртуальна реальність Доповнена реальність Віртуальні тури	VR перевищить 48,2 мільярда доларів США. Пам'ятний календар Лютий РІК Віртуальна екскурсія Бородянкою та Ірпенем
Інтернет речі	Розумні годинники, фітнес трекери, розумні датчики
Хмарні технології	Google Drive, OneDrive
Блокчейн	Криптовалюта Біткоїн
Smart Grid Розумний дім Розумне місто	Розумні лічильники, система керування електропостачанням Освітлення(датчики), клімат-контроль(розумні кондиціонери), безпека(розумні замки)
Кібербезпека Кіберзагроза	Віртуальні приватні мережі Malware, Spyware (таємне збирання інформації)

Джерело розроблено на основі [10-18]

Завдяки інтернет речам реконструкція дозволяє модернізувати транспортні системи створюючи розумне місто – Smart City. "Інтелектуальні" лічильники для передачі даних до бухгалтерського обліку, сміттєві контейнери з заповненими датчиками, GPS-системи моніторингу для транспорту, а також освітлення та відеоспостереження в містах, які реагують на трафік, допоможуть місцевим службам зробити міста більш комфортними та безпечними [14].

Розумні міста – це інноваційна модель міського розвитку, заснована на використанні інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного управління міською інфраструктурою, підвищення якості життя мешканців та забезпечення сталого розвитку. Такі міста зазнають цифрової трансформації процесів управління, що охоплюють транспорт, енергетику, водопостачання,

утилізацію відходів, громадську безпеку та здоров'я.

Важливою складовою концепції розумного міста є ІТ-додатки, які надають мешканцям зручний доступ до адміністративних та муніципальних послуг, дозволяючи їм взаємодіяти з муніципалітетом у режимі реального часу, вирішувати повсякденні питання та брати участь у прийнятті рішень на місцевому рівні.

Ця технологічна еволюція також безпосередньо впливає на туристичний сектор. Розумні міста створюють сприятливе середовище для розвитку туристичної індустрії, оскільки поєднання цифрових інструментів та аналітики дозволяє створювати маршрути, адаптовані до індивідуальних потреб туристів, надавати доступ до інтерактивних путівників та швидко отримувати інформацію про події, ресторани, транспортне сполучення та ситуацію з безпекою.

Завдяки використанню мобільних додатків, доповненої реальності, сервісів геолокації та «розумних» систем навігації туристи отримують постійну цифрову підтримку протягом усього візиту, що підвищує задоволення від подорожі та створює позитивний туристичний досвід.

Світова практика показує, що впровадження концепції розумних міст у таких країнах як Швейцарія, Норвегія, Австралія, Китай та Південна Корея значно сприяє зростанню туристичної привабливості. Наприклад, у Сеулі є інтегрована система віртуальних помічників для туристів, у Сінгапурі – платформи для онлайн-бронювання екскурсій та культурних об'єктів, а в Цюріху активно використовують розумне планування мобільності, що зменшує транспортне навантаження на місто. Ці приклади демонструють, що цифровізація міського середовища сприяє створенню комфортних і безпечних умов для мандрівників, зменшує бар'єри для доступу до послуг і розширює можливості для персоналізованого туризму [21].

Цифровізація інфраструктури є однією з ключових складових концепції розумного міста. Він охоплює не лише інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій у системи управління, а й модернізацію фізичних елементів міського середовища за допомогою використання сенсорних технологій, великих даних

(Big Data) та штучного інтелекту. Це дозволяє створювати динамічні інтерактивні системи, які відстежують та оптимізують роботу міської інфраструктури в реальному часі.

Цифровізація інфраструктури охоплює такі сфери, як розумне управління трафіком, енергозбереження, автоматизовані системи моніторингу та управління водопостачанням і водовідведенням, «розумне» освітлення, яке адаптується до умов навколишнього середовища та потреб користувачів, а також покращення системи збору та утилізації відходів. Усі ці елементи дозволяють не лише підвищити ефективність інфраструктури, а й значно зменшити споживання ресурсів та вплив на навколишнє середовище, що є важливим фактором у контексті сталого розвитку міст.

Для туризму цифровізація інфраструктури створює нові можливості, підвищуючи комфорт і безпеку для туристів. Наприклад, розумні міста можуть інтегрувати розумні системи паркування, які дозволяють мандрівникам легко знаходити вільні паркувальні місця за допомогою мобільних додатків. Вони також використовують платформи для бронювання квитків у громадському транспорті, які дозволяють їм уникнути черг і скоротити час очікування. Завдяки цифровим картам і системам навігації туристи можуть зручно орієнтуватися містом, отримувати інформацію про різні культурні об'єкти та заходи, роблячи свій досвід більш захоплюючим і менш стресовим [11].

Таким чином, розумні міста стають каталізатором інновацій у сфері туризму, сприяючи зростанню попиту серед сучасних мандрівників, які шукають високотехнологічні послуги, гнучкість, безпеку та зручність. У довгостроковій перспективі впровадження таких підходів може перетворити міста не лише на центри цифрової економіки, а й на конкурентоспроможні туристичні дестинації на глобальному ринку.

Цюріх є чудовим прикладом міста, яке поєднує високий рівень життя з інноваційними рішеннями в управлінні міською інфраструктурою, що робить його привабливим для туристів. Завдяки інтелектуальним системам паркування, розвиненій екологічній інфраструктурі та численним зеленим насадженням

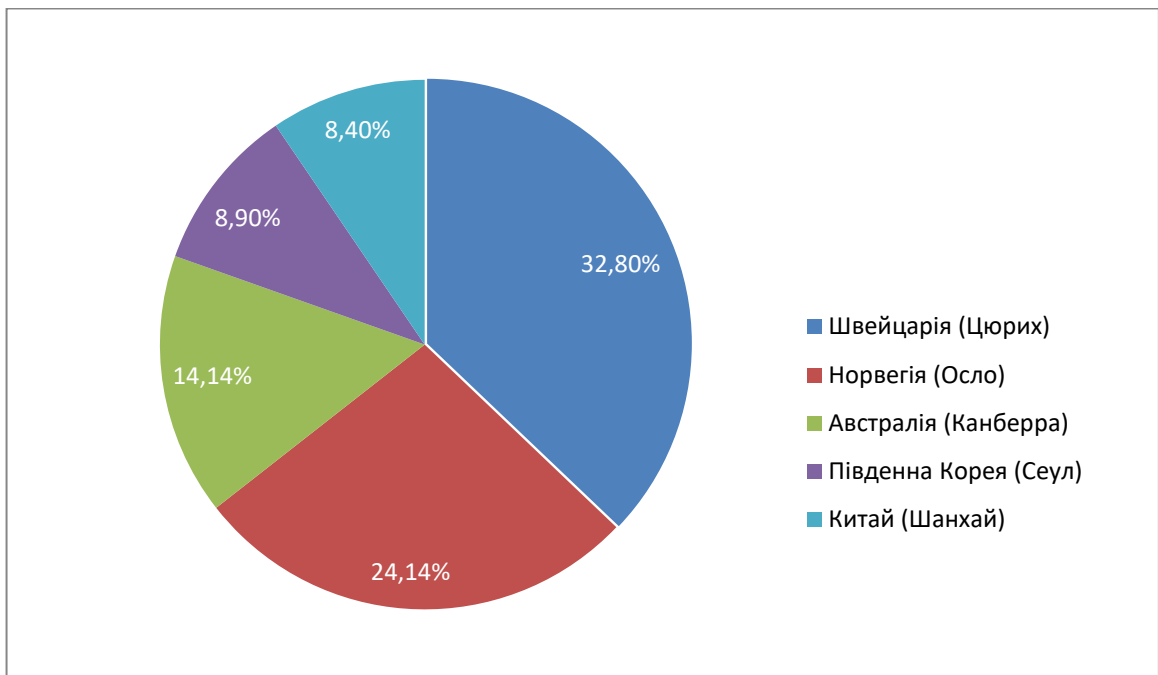
Цюріх створює комфортні та зручні умови для відвідувачів. Туристи можуть насолоджуватися не лише красою природи, а й сучасними технологіями, які покращують враження від подорожі. Завдяки інтеграції інтелектуальних рішень Цюріх стає зручним містом для тих, хто шукає новітні технології та екологічно чисті умови подорожі [10].

Осло, яке прагне стати вуглецево-нейтральним до 2030 року, є чудовим прикладом міста, яке активно інтегрує екологічні технології у свою інфраструктуру. Для туристів це означає безпечне, екологічно чисте середовище з можливістю використання електромобілів та інших екологічних засобів транспорту. Завдяки зручним системам зарядки для електромобілів і безкоштовним паркуванням для таких транспортних засобів Осло є привабливим напрямком для екологічно свідомих мандрівників. Місто також пропонує численні зелені зони та види активного відпочинку, що робить його ідеальним місцем для тих, хто шукає спокійного відпочинку серед сучасних технологій і природи [5].

Канберра (Австралія). Посівши третє місце в рейтингу Smart City Index 2023, Канберра активно використовує інноваційні рішення для підвищення якості життя, що робить його привабливим для туристів. Платформа «Digital Twin», яка моніторить інфраструктуру міста в режимі реального часу, дозволяє ефективно керувати транспортними потоками та енергоспоживанням, забезпечуючи туристам зручний доступ до громадського транспорту та скорочуючи час у дорозі (рис.1.3). Розумні транспортні квитки та інші цифрові сервіси створюють комфортні умови для мандрівників, роблячи Канберру зручною для туристичних відвідувань [8].

Сонгдо є одним із найбільш інноваційних розумних міст у світі, а його розвинена інфраструктура робить його привабливим місцем для туристів, які хочуть дослідити майбутнє міського життя. Завдяки датчикам для моніторингу дорожнього руху, споживання енергії та навіть пішоходів місто може адаптуватися до потреб відвідувачів у режимі реального часу, забезпечуючи їхній комфорт і безпеку. Розумне освітлення, збір сміття та управління водними

ресурсами роблять Сонгдо не лише технологічно передовим, але й екологічно стійким туристичним напрямком, що підвищує його привабливість для сучасних туристів [10].

Рис. 1.3. Відвідування сайтів розділ смарт-міста протягом місяця

Джерело створене на основі [12]

Шанхай є важливим культурним і діловим центром, який активно інтегрує цифрові технології у свою інфраструктуру. Місто поєднує давню історію з інноваційними досягненнями, що робить його унікальним туристичним центром. Завдяки розвитку розумних мереж і цифрових сервісів, таких як системи моніторингу трафіку та енергоспоживання, Шанхай забезпечує високий рівень комфорту для туристів. Крім того, поєднання сучасної архітектури з традиційними китайськими елементами робить місто привабливим не тільки для ділових мандрівників, а й для любителів культури та історії [12]. Цифрові перетворення в місті також покращують безпеку та доступність для туристів, що дає Шанхаю конкурентну перевагу серед світових туристичних напрямків.

Проаналізувавши діаграму, можна зробити висновок, що найбільший інтерес до сайту смарт-міст виявляють користувачі зі Швейцарії та Норвегії, які займають перші два місця за відсотком відвідувань — 32,8% та 24,14% відповідно. Це пов'язано з тим, що ці країни є лідерами у розвитку розумних міст і активно

впроваджують нові технології. Високий рівень життя в цих країнах також сприяє більшій зацікавленості населення в цій темі. Австралія займає третє місце, Південна Корея — четверте, а Китай — п'яте за відвідуваністю смарт-міст. Хоча ці країни також мають розвинені технології, їхній прогрес може бути менш помітним і швидким. Щодо Південної Кореї та Китаю, які є одними з провідних технологічних країн світу, низький рівень відвідувань може бути зумовлений тим, що більшість інформації на цю тему обговорюється на закритих платних платформах.

1.3. Методичні підходи до формування смарт-туризму

Інформаційні технології, зокрема розумні системи, значно полегшують життя як місцевим жителям, так і туристам. Вони дозволяють ефективно обробляти великі масиви даних про туристичні потоки, відстежувати стан інфраструктури, створювати персоналізовані маршрути для мандрівників, забезпечувати зручність транспорту та паркування, оптимізувати використання природних ресурсів.

Підхід до розвитку смарт-туризму, запропонований А. Караглу, включає шість основних компонентів, які формують концепцію розумного міста. Ці компоненти сприяють реалізації технологій, які дозволяють [21]:

Розумне управління транспортом – використання інтелектуальних систем, які оптимізують транспортний рух і забезпечують зручний доступ до туристичних місць.

Екологічність та сталий розвиток – використання розумних технологій для зменшення викидів CO₂, оптимізації споживання води та енергії, що робить міста чистішими та привабливішими для туристів.

Доступність та інклюзія – технології, які забезпечують доступ до інформації всім групам населення, в тому числі туристам з обмеженими можливостями.

Персоналізація досвіду — завдяки зібраним даним про інтереси туристів можна створювати персоналізовані маршрути та рекомендації, що збільшує задоволення від подорожі.

Інтерактивні платформи — для отримання актуальної інформації про місцеві події, пам'ятки та інші важливі аспекти подорожей через мобільні додатки чи інтерактивні інтерфейси.

Управління туристичними потоками — використання аналізу даних для прогнозування та управління кількістю відвідувачів популярних туристичних місць, що дозволяє зменшити негативний вплив на навколишнє середовище та підвищити комфортність відпочинку.

Ці принципи застосовуються в розумних містах, роблячи їх зручнішими для туристів, скорочуючи час пошуку необхідної інформації, створюючи комфортні умови для подорожей і знижуючи навантаження на інфраструктуру. Як наслідок, інтеграція смарт-технологій у туристичні системи дозволяє підвищити привабливість міст як туристичних напрямків, зробивши їх більш сучасними та ефективними.

Розумне місто – це комплексна концепція, заснована на інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій для забезпечення ефективного функціонування міської інфраструктури, покращення якості життя мешканців та сприяння сталому розвитку міських територій. Однією з основних характеристик розумного міста є використання мережевої інфраструктури, яка сприяє економічній та політичній ефективності, а також активізує соціальний, культурний та міський розвиток. Взаємодія влади та громадян є важливим аспектом цієї концепції, адже ефективна комунікація дозволяє вчасно реагувати на потреби мешканців, покращувати рівень життя та приймати рішення, що відповідають вимогам сучасності [10].

Розумне місто приділяє особливу увагу безпеці дорожнього руху, зокрема впроваджуючи секційну систему вимірювання швидкості, яка допомагає контролювати порушення правил дорожнього руху та забезпечує безпеку мешканців. При цьому важливою складовою розумного міста є його екологічність. Використання інтелектуальних транспортних систем (ІТС), які сприяють зменшенню викидів і забруднення, а також підвищують ефективність громадського транспорту, є запорукою створення сприятливого середовища для

жителів і туристів.

Не менш важливими є додатки для обробки повідомлень, які дозволяють громадянам легко та швидко отримувати інформацію чи надсилати запити до місцевої влади. Сучасні мобільні додатки забезпечують прямий контакт із відповідальними органами, що значно підвищує ефективність процесів управління та зручність для мешканців. Водночас системи моніторингу міста, зокрема відеоспостереження на перехрестях та інших важливих точках, забезпечують безпеку та запобігання правопорушенням, що також позитивно впливає на комфорт та довіру громадян до влади [12].

Інтеграція штучного інтелекту та Інтернету речей у системи відеоспостереження та безпеки є важливою складовою розумної модернізації міських територій. Використання інтелектуальних відеосистем для оперативного патрулювання та реагування на ситуації в місті дозволяє значно підвищити ефективність роботи правоохоронних органів та покращити планування ресурсів. Така інтеграція даних сприяє створенню більш безпечного та комфортного середовища як для мешканців, так і для туристів.

Усі ці елементи разом утворюють ефективну модель розумного міста, що відповідає сучасним вимогам у забезпеченні безпеки, екологічності та зручності мешканців та гостей міста. Це сприяє не тільки підвищенню якості життя, а й розвитку туризму, оскільки технологічні та інфраструктурні інновації роблять місто привабливим і комфортним для гостей з усього світу.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СМАРТ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

2.1. Моніторинг сайтів туристичних операторів щодо просування смарт туризму на український ринок

Смарт-туризм в Україні поступово стає ваговою складовою туристичної галузі, відкриваючи нові перспективи для туристів і бізнесу. Ця концепція передбачає використання цифрових технологій, штучного інтелекту, доповненої реальності, Big Data та інших інновацій для покращення туристичного досвіду [27].

Одним із найважливіших аспектів розумного туризму є онлайн-платформи туроператорів, які все активніше інтегрують новітні технології для зручності клієнтів. Деякі українські компанії вже впроваджують штучний інтелект для персоналізації маршрутів, пропонуючи користувачам найкращі варіанти відпочинку з урахуванням їхніх уподобань та поведінки. Важливу роль у цьому відіграють чат-боти, які оперативно консультують та супроводжують туристів на всіх етапах подорожі.

Крім того, сучасні туристичні сайти активно використовують інтерактивні карти та віртуальні тури, які дозволяють мандрівникам ознайомитися з місцевістю ще до прибуття. Наприклад, деякі українські туристичні компанії розробляють мобільні додатки, які дозволяють користувачам у режимі реального часу отримувати актуальні консультації щодо місць, транспорту та ресторанів. Результати впровадження смарт-туризму серед українських туристичних операторів наведено в таблиці 2.1 [28].

Однак, незважаючи на стрімкий розвиток технологій, повна інтеграція смарт-туризму в Україні все ще триває. Серед проблем, з якими стикаються компанії: нестабільне інтернет-покриття в деяких регіонах, недостатня цифрова грамотність серед туристів і висока вартість розробки якісних технологічних рішень. Проте активне впровадження цифрових інструментів поступово змінює ринок, роблячи подорожі комфортнішими, безпечнішими та насиченішими для туристів.

Таблиця 2.1

Рівень впровадження смарт-туризму серед українських туристичних операторів

Туроператор	Мобільний додаток	Штучний інтелект у рекомендаціях	Інтерактивні екскурсії (AR/VR)	Онлайн-бронювання
Join UP!	Є додаток із широким функціоналом	Підбір турів здійснюється на основі базових параметрів	Такий формат не використовується	Можливе бронювання через сайт і додаток
ANEX Tour	Додаток із доступом до бази турів	Персоналізація туру не реалізована	Немає інтеграції з AR/VR	Доступне бронювання через сайт
Coral Travel	Є додаток для перегляду пропозицій, забронювати тури	Використовується класична система рекомендацій на основі вподобань користувачів	Технології не використовуються	Оформлення туру можливе онлайн
TPG	Мобільний додаток дозволяє легко бронювати тури та отримувати актуальні новини та пропозиції	Штучний інтелект не застосовується	Використовуються для створення віртуальних турів	Оформлення туру можливе і онлайн

Джерело створене на основі [28]

Успішне впровадження розумного туризму в Україні багато в чому залежить від адаптації туроператорів до нових викликів та впровадження технологічних рішень. Наразі активно розвивається онлайн-бронювання, інтеграція динамічних турпакетів та використання штучного інтелекту для вибору оптимальних маршрутів.

Аналіз рівня впровадження смарт-туризму серед українських туроператорів показує, що галузь поступово адаптується до сучасних цифрових трендів. Більшість компаній вже інтегрували онлайн-бронювання та мобільні додатки, що значно полегшує процес вибору та купівлі турів. При цьому

використання штучного інтелекту для персоналізації поїздок залишається обмеженим, а технології доповненої та віртуальної реальності ще не набули масового поширення.

Найбільш прогресивними в цифровій трансформації є компанії, які пропонують мобільні додатки з додатковими сервісами, такими як персональні туристичні помічники або системи знижок і акцій. Це значно покращує користувацький досвід і робить подорож більш комфортною. Однак деякі оператори все ще орієнтуються на традиційні методи продажу, не маючи власних додатків чи інтегрованих інноваційних рішень.

Тому подальший розвиток смарт-туризму в Україні залежатиме від інвестицій у цифровізацію, впровадження інтелектуальних рекомендаційних систем та інтеграції передових технологій у процес надання туристичних послуг. Комплексний підхід до використання цифрових інструментів дозволить не лише підвищити рівень обслуговування клієнтів, але й сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українського туристичного бізнесу на міжнародному ринку.

Одним із найяскравіших прикладів цифрової трансформації також є поява мобільних додатків і веб-платформ, які пропонують інтерактивні екскурсії та персоналізовані рекомендації. Наприклад, деякі компанії вже використовують технологію геолокації, яка дозволяє туристам отримувати інформацію про пам'ятки в реальному часі. У поєднанні з доповненою реальністю такі сервіси роблять подорожі більш захоплюючими та пізнавальними [6].

Крім того, розумний туризм значно покращує управління туристичними потоками. Використання Big Data дає змогу аналізувати туристичну поведінку, що допомагає формувати ефективні стратегії розвитку туристичних регіонів. Це особливо важливо для популярних напрямків, де технології можуть допомогти розподілити відвідувачів, знизити навантаження на інфраструктуру та створити комфортні умови для подорожей.

Однак, незважаючи на значний прогрес, багато українських туроператорів все ще не повністю використовують потенціал розумного туризму. Основні

перешкоди – недостатня цифровізація туристичного бізнесу, відсутність єдиної платформи для управління даними та недостатня державна підтримка. Успішний досвід європейських країн демонструє, що синергія держави, бізнесу та технологічних компаній є запорукою впровадження інноваційних туристичних рішень. Враховуючи вищезазначене слід виділити такі переваги та недоліки впровадження смарт-туризму в Україні в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Переваги та виклики щодо впровадження смарт-туризму в Україні

Переваги	Виклики
Покращення туристичного досвіду	Висока вартість впровадження технологій
Персоналізація подорожей	Низький рівень цифрової грамотності
Оптимізація туристичних потоків	Недостатній рівень цифровізації туристичного бізнесу
Підвищення безпеки подорожей	Нестабільне інтернет-покриття у віддалених регіонах
Підтримка сталого туризму	Низька інтеграція державних та приватних ініціатив
Розвиток внутрішнього туризму	Недостатня кількість локальних інноваційних стартапів
Збільшення конкурентоспроможності українського туризму	Складність впровадження AR/VR
Автоматизація сервісів	Обережність туристів щодо цифрової безпеки

Джерело створене автором

Запровадження смарт-туризму в Україні відкриває значні можливості для покращення туристичного досвіду, персоналізації подорожей та автоматизації послуг. Інноваційні технології сприяють розвитку внутрішнього туризму, підвищуючи рівень безпеки мандрівників та просуваючи сталий туризм. Крім того, використання цифрових рішень допомагає оптимізувати туристичні потоки та зробити Україну більш привабливою для міжнародних гостей.

Водночас на шляху цифрової трансформації галузі стоїть низка викликів. Серед основних перешкод – висока вартість впровадження новітніх технологій, недостатня цифровізація туристичного бізнесу та обмежене покриття інтернетом у віддалених регіонах. Також актуальними є питання кібербезпеки, інтеграції державних і приватних ініціатив, а також впровадження інноваційних AR/VR

рішень, що потребують значних ресурсів [2].

Тому для ефективного розвитку смарт-туризму в Україні потрібні комплексні заходи: інвестиції в технології, підвищення цифрової грамотності туристів, розширення цифрової інфраструктури та активна співпраця держави, бізнесу та стартапів. Лише завдяки системному підходу цифрові інновації зможуть повністю розкрити свій потенціал, сприяючи модернізації туристичної галузі та її конкурентоспроможності на світовому ринку.

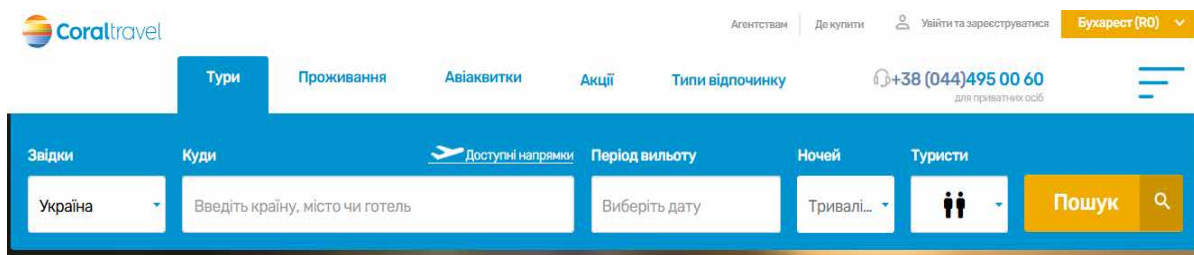
Перспективи розвитку смарт-туризму в Україні виглядають досить позитивно. Зростаючий попит на індивідуальні подорожі та зручні технологічні рішення стимулює туристичний ринок до активних змін. Впровадження розумних систем управління, штучного інтелекту та автоматизованих сервісів дозволить Україні не лише підвищити якість туристичних послуг, а й вийти на новий рівень конкуренції на міжнародній арені [9].

2.2. Оцінка наявних смарт турів

Українські туроператори активно впроваджують у свою діяльність сучасні технології, пропонуючи мандрівникам розширені можливості для планування та здійснення подорожей. Використання цифрових сервісів, мобільних додатків, штучного інтелекту та доповненої реальності дозволяє не лише покращити туристичний досвід, але й зробити його більш доступним, зручним та персоналізованим.

Одним із провідних гравців ринку є туроператор Join UP!, який представив мобільний додаток для клієнтів, що виконує роль персонального помічника у подорожах. Завдяки цьому сервісу туристи можуть переглядати деталі заброньованих турів, отримувати інформацію про рейси та трансфери, а також зберігати всі необхідні документи в цифровому форматі. Додаток автоматично надсилає повідомлення про зміни в програмі туру, що допомагає уникнути непорозумінь і затримок під час подорожі. Крім того, платформа підтримує інтеграцію з системами бронювання авіаквитків і готелів, що робить процес організації подорожей ще зручнішим [34].

Coral Travel активно використовує сучасні технології для покращення обслуговування клієнтів. Вони пропонують мобільний додаток, який дозволяє зручно бронювати тури та отримувати актуальну інформацію (рис.2.1). Вони також використовують алгоритми штучного інтелекту, щоб надавати персоналізовані рекомендації для напрямків і готелів, що значно покращує взаємодію з клієнтами [32]. Однак на даний момент компанія не використовує технології доповненої та віртуальної реальності (AR/VR) для інтерактивних екскурсій, що є недоліком порівняно з іншими туроператорами, які використовують ці технології для створення глибшого досвіду для туристів. Доступне онлайн-бронювання через мобільний додаток та сайт, що забезпечує зручність та швидкість процесу. Крім того, компанія надає онлайн-консультації та чат-боти, що робить послугу доступнішою.

Рис 2.1. Зображення онлайн підбору турів

TPG, у свою чергу, також має мобільний додаток, який дозволяє легко бронювати тури та отримувати актуальні новини (рис.2.2.) [33]. Однак, порівняно з Coral Travel, вони не використовують штучний інтелект для персоналізованих рекомендацій. Це може бути недоліком для клієнтів, які шукають більш персоналізовані пропозиції. Однією з ключових переваг TPG є використання технології доповненої реальності (AR), яка дозволяє створювати віртуальні тури та вводити пункти призначення в реальну подорож.

Це дозволяє туристам здійснити віртуальну екскурсію та оцінити обраний маршрут чи готель перед вильотом. Онлайн-бронювання доступне через мобільний додаток і сайт, що спрощує вибір і підтвердження турів.

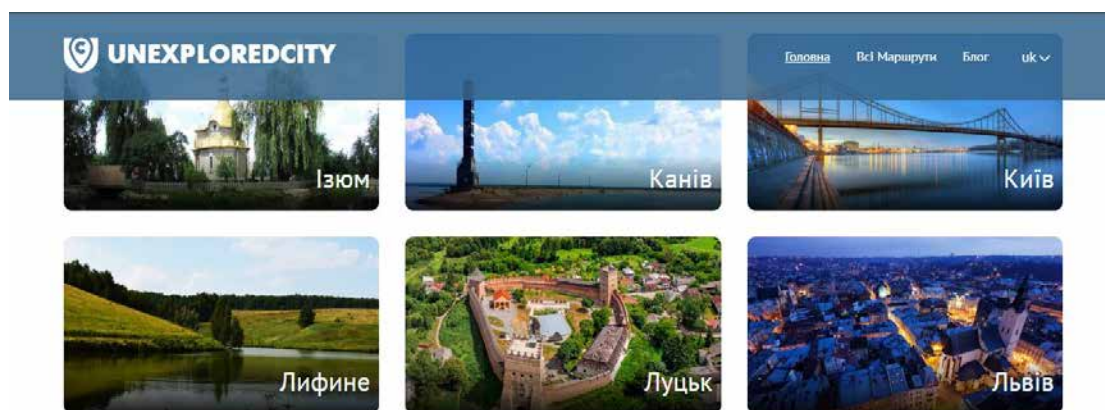
Загалом усі туроператори активно розвивають смарт-туризм, впроваджуючи мобільні додатки, онлайн-бронювання та цифрові сервіси. Однак

інтеграція AR/VR для створення інтерактивних екскурсій все ще залишається слабким місцем у їхніх пропозиціях, що дозволяє деяким конкурентам займати лідируючі позиції в цій сфері.

Рис.2.2. Логотип мобільного додатку туроператора TPG

Смарт-туризм розвивається також у сфері віртуальних турів та інтерактивних подорожей. Наприклад, платформа UnexploredCity пропонує туристам можливість створювати індивідуальні маршрути та знайомитися з маловідомими місцями України (рис.2.3.) [35]. Ця послуга особливо популярна серед мандрівників, які прагнуть відкрити для себе автентичні куточки країни, уникаючи стандартних туристичних маршрутів.

Рис.2.3. Можливість створювати індивідуальні маршрути в платформі UnexploredCity

Смарт-туризм впроваджується і в готельний бізнес. Наприклад, VAZA Smart Hotel на Буковелі пропонує туристам комплексні пакети відпочинку, які включають не лише проживання, а й різноманітні активності: від катання на

квадроциклах до етно-екскурсій Гуцульщиною [31].

Ще одним прикладом успішного застосування технологій у сфері туризму є розвиток віртуальної реальності. Деякі українські туристичні компанії вже пропонують VR-тури, які дозволяють користувачам віртуально відвідати місця перед справжньою подорожжю. Такий підхід не тільки допомагає туристам зробити правильний вибір, але і створює ефект занурення в атмосферу майбутньої подорожі (табл.2.3).

Таблиця 2.3

Види наявних смарт-турів в Україні

Тип туру	Опис	Приклад наявного туру
Мобільні тури	Тури, організовані за допомогою мобільних додатків, що дозволяють планувати подорожі, бронювати послуги та отримувати актуальну інформацію про тури.	Join UP! – мобільний додаток для планування турів та отримання актуальних даних.
Інтерактивні тури	Тури, що включають інтерактивні елементи, такі як доповнена реальність (AR), інтерактивні карти, які підвищують залучення туриста до процесу подорожі.	«Відвідайте Івано-Франківськ»– інтерактивні маршрути з AR.
Персоналізовані тури	Тури, адаптовані до індивідуальних уподобань мандрівників за допомогою алгоритмів навчання або для рекомендацій маршрутів та послуг.	Pilgrim – платформа, що дає персоналізовані рекомендації на основі попередніх виборів клієнтів.
Віртуальні тури	Тури, що використовують технології віртуальної реальності (VR), дозволяючи користувачам відвідувати місця перед реальним візитом.	UnexploredCity– платформа для створення віртуальних турів по Україні.
Екологічні тури	Тури, орієнтовані на сталий розвиток і підтримку екологічних ініціатив, з мінімальним впливом на навколишнє середовище.	BAZA Smart Hotel – готель з екологічними пакетами активностей і турів.
Групові тури з технологією	Тури, що об'єднують великих груп людей з використанням технологій для організації групових заходів, віртуальних екскурсій.	Груповий тур в Карпати з інтерактивною картою та віртуальними гідами.

Джерело створене на основі[26]

Впровадження смарт-туризму та новітніх технологій безпосередньо впливає на кількість споживачів, оскільки ці технології роблять послуги туроператорів більш зручними, доступними та персоналізованими. Наприклад, мобільні додатки значно спрощують процес бронювання турів. Вони дозволяють

користувачам робити бронювання в будь-який час і з будь-якого місця, що підвищує комфорт і економить час. Це, в свою чергу, приваблює більшу кількість клієнтів, особливо тих, хто цінує швидкість і зручність.

Використання штучного інтелекту дозволяє туроператорам створювати персоналізовані рекомендації для своїх клієнтів, що робить пропозиції більш актуальними та привабливими. Клієнти, які отримують індивідуальну консультацію на основі своїх уподобань, з більшою ймовірністю зроблять покупку, оскільки відчують, що їм пропонують саме те, що вони шукають. Це підвищує рівень задоволеності клієнтів і сприяє повторним покупкам [29].

Інтерактивні екскурсії на основі AR і VR також мають великий потенціал для залучення нових клієнтів. Вони дозволяють користувачам віртуально вивчати тури та екскурсії, перш ніж прийняти рішення про подорож. Це додає людям більше впевненості у своєму виборі та робить процес вибору туру більш захоплюючим. Більш інтерактивний досвід допомагає туроператорам виділятися серед конкурентів і залучати нових клієнтів.

Онлайн-бронювання дозволяє туроператорам охопити більш широку аудиторію, оскільки клієнти можуть здійснювати покупки незалежно від свого місцезнаходження в будь-який час доби. Це значно збільшує продажі та дозволяє залучати нових клієнтів, які раніше могли не розглядати певні пропозиції через відсутність зручних способів бронювання [16].

В цілому ці технології допомагають туроператорам не тільки підвищити якість обслуговування, але й зробити свої послуги доступними для більш широкої аудиторії, що позитивно впливає на зростання кількості споживачів.

Розвиток смарт-туризму в Україні активно набирає обертів через інтеграцію новітніх технологій, що роблять подорожі зручнішими, інтерактивнішими та персоналізованими. Вивчення видів смарт-турів демонструє активне використання мобільних додатків, доповненої та віртуальної реальності, штучного інтелекту та інтерактивних платформ для покращення туристичного досвіду.

Різноманітність смарт-турів дозволяє задовольняти потреби різних груп

туристів: від тих, хто віддає перевагу самотійним подорожам, до групових екскурсій з ігровими елементами. Застосування цифрових технологій у туристичній галузі сприяє розвитку персоналізованого обслуговування, оптимізації витрат часу та ресурсів, а також відкриває нові перспективи для екологічно орієнтованого туризму.

Незважаючи на помітний поступ, майбутній розвиток смарт-туризму в Україні залежить від інвестицій у технологічну інфраструктуру, підвищення цифрової обізнаності серед туристичних операторів та адаптації міжнародного досвіду. Удосконалення цих аспектів сприятиме зміцненню позицій України на світовому туристичному ринку та розширенню вибору доступних туристичних послуг.

Сучасні технології активно змінюють туристичну сферу в Україні, роблячи її більш доступною, персоналізованою та зручною. Туроператори впроваджують мобільні додатки, онлайн-платформи, алгоритми штучного інтелекту, інтерактивні маршрути та навіть доповнену реальність, щоб зробити подорожі комфортнішими для клієнтів. Використання розумних рішень дозволяє туристам отримувати детальну інформацію про маршрути, бронювати тури безпосередньо через мобільні пристрої, знаходити найвигідніші пропозиції в режимі реального часу та взаємодіяти з цифровими помічниками.

Незважаючи на позитивні зрушення, смарт-туризм в Україні все ще має значний потенціал для розвитку. Актуальними залишаються такі виклики, як необхідність підвищення рівня цифрової грамотності операторів, фінансування технологічного оновлення, адаптація міжнародного досвіду. Проте вже реалізовані ініціативи демонструють, що Україна впевнено рухається до цифрової трансформації туристичної галузі.

2.3. Дослідження складових смарт туризму та їх впливу на обсяги туристичних потоків

Смарт-туризм – один із ключових векторів розвитку нинішньої туристичної індустрії, адже він передбачає впровадження новітніх технологій задля підвищення комфорту, безпеки та ефективності подорожей. Він базується на цифровій інфраструктурі, мобільних додатках, штучному інтелекті, великих даних, інтернеті речей, інтегрованих платіжних системах та принципах сталого розвитку. Завдяки цим складовим туристична галузь трансформується, роблячи подорожі більш персоналізованими, доступними та екологічно відповідальними.

Однією з найважливіших складових смарт-туризму є цифрова інфраструктура, котра забезпечує швидкий доступ до інформації про локації, транспорт, готелі та визначні місця. Туристи можуть у реальному часі переглядати актуальні маршрути, бронювати квитки та отримувати рекомендації щодо подорожі. Наприклад, у містах Європи активно впроваджують безкоштовний громадський Wi-Fi, що дозволяє туристам завжди бути на зв'язку, навіть без використання мобільного інтернету. Завдяки цьому поліпшується їхня мобільність і зручність перебування у нових місцях[11].

Великі дані (Big Data) відіграють важливу роль у плануванні туристичних потоків. Аналізуючи поведінку мандрівників, їхні вподобання, відгуки та місця відвідувань, туристичні компанії та міські адміністрації можуть ефективніше управляти туристичними ресурсами. Наприклад, у Венеції впроваджено систему моніторингу туристичних потоків, яка на основі аналізу великих даних регулює кількість відвідувачів у центрі міста, запобігаючи перенаселеності. Подібні рішення сприяють рівномірному розподілу туристів між популярними та менш відомими локаціями, що допомагає зменшити навантаження на інфраструктуру та поліпшити якість обслуговування [27].

Штучний інтелект (AI) також відіграє ключову роль у розвитку смарт-туризму. Завдяки йому туристичні сервіси можуть пропонувати персоналізовані рекомендації, автоматизувати процес бронювання готелів і квитків, а також забезпечувати віртуальних помічників для туристів [29]. Наприклад, чат-боти,

котрі використовують AI, можуть допомогти знайти найкращий ресторан у місті, розповісти про визначні місця або навіть перекласти мову в реальному часі. Це значно підвищує комфорт подорожей та сприяє збільшенню туристичних потоків.

Інтернет речей дозволяє створювати інтегровані туристичні середовища, де всі послуги працюють синхронізовано. Завдяки «розумним» пристроям, як-от електронні табло з розкладом транспорту, інтерактивні туристичні карти та автоматизовані системи бронювання, туристи можуть легко пересуватися та отримувати актуальну інформацію[7]. Наприклад, у Сінгапурі впроваджено розумні системи управління транспортом, які допомагають туристам швидше переміщатися містом без заторів. Такі технології не лише підвищують рівень зручності, а й сприяють зростанню популярності міста серед туристів.

Інтегровані платіжні системи також відіграють важливу роль у формуванні туристичних потоків. Завдяки безконтактним платежам та цифровим гаранціям туристи можуть з легкістю розраховуватися за послуги, не витрачаючи час на обмін валюти. Наприклад, у Швеції більшість туристичних об'єктів та закладів вже перейшли на безготівкові розрахунки, що спрощує фінансові операції для мандрівників. Такі зручності роблять подорожі комфортнішими та сприяють збільшенню кількості туристів [5].

Ще одним важливим аспектом смарт-туризму є сталість. Застосування екологічно чистого транспорту, цифрових квитків замість паперових, інтеграція сервісів спільного користування транспортом (наприклад, велопрокатів) сприяє зменшенню негативного впливу на довкілля. Багато міст уже розробляють екологічні програми для розвитку сталого туризму.

Варто зауважити, що смарт-туризм безпосередньо впливає на кількість туристичних потоків та їхню якість. Технологічні рішення дають змогу залучати нові категорії туристів, зокрема людей з обмеженими можливостями, які завдяки доступності цифрових сервісів можуть легко планувати подорожі. Крім того, розвиток смарт-туризму стимулює створення нових робочих місць у сфері IT та

туристичного обслуговування, що позитивно впливає на економіку регіонів (рис.2.4).

Представлена схема чітко показує, як інтеграція розумних технологій у туристичну галузь стимулює стрімке збільшення туристичних потоків. Кожен елемент смарт-туризму, від цифрової інфраструктури до природоохоронних заходів, відіграє важливу роль у формуванні привабливого та комфортного туристичного досвіду.

Завдяки персоналізації, ефективності й сталості, розумний туризм відкриває нові можливості для залучення туристів, збільшення конкурентоспроможності регіонів та розвитку туристичної індустрії загалом.

Рис.2.4. Вплив смарт-туризму на туристичні потоки

Ця схема підкреслює важливість інновацій та технологій у побудові майбутнього туризму, де зручність, доступність та екологічна свідомість стають невід'ємними складовими успішних подорожей.

Виходячи з впроваджених технологій, таких як мобільні додатки, штучний

інтелект для персоналізованих рекомендацій, інтерактивні тури (AR/VR) та онлайн-бронювання, можна зробити висновок, що ці нововведення суттєво впливають на привабливість туроператорів для споживачів. Технології дозволяють не тільки полегшити процес планування подорожі, а й підвищити зручність і персоналізацію обслуговування, що, в свою чергу, безпосередньо впливає на збільшення відвідуваності сайтів туроператорів. Для більш детального аналізу ефективності цих технологій та їх впливу на популярність різних туроператорів пропонуємо розглянути відвідуваність сайтів Join Up, Anex Tour, Coral Travel та TPG, що допоможе оцінити, наскільки впровадження інноваційних сервісів сприяє залученню нових клієнтів і покращенню їх досвіду в таблиці 2.4 [24].

Таблиця 2.4

**Зміни в туристичних потоках та активність онлайн-платформ
туроператорів в 2021-2024 рр у млн. осіб**

Туроператор	Кількість туристів (2021 рік)	Відвідуваність сайту (2024 рік)
Join UP!	967	446,4
Anex Tour	125	64,1
Coral Travel	305	250
TPG	280	120

Джерело створено автором на основі [24]

Аналізуючи наведені дані, можна помітити суттєві зміни в діяльності туроператорів за період з 2021 року до кінця 2024 року. Кількість туристів у всіх операторів суттєво зменшилася, що є прямим наслідком складної політичної ситуації в Україні, зокрема військових дій та загальної нестабільності. Це призвело до значного скорочення туристичного потоку.

Водночас щодо відвідуваності сайтів у листопаді 2024 року неоднорідна картина демонструє найвищий рівень трафіку, що може свідчити про їхню активну маркетингову діяльність або збереження інтересу потенційних клієнтів, можливо, орієнтованих на внутрішній туризм чи майбутні подорожі після стабілізації ситуації. Coral Travel також показує відносно високий трафік, незважаючи на значне падіння кількості туристів. Навпаки, Anex Tour і TPG

мають значно нижчу відвідуваність сайту, що може відображати як загальне зниження інтересу до їхніх пропозицій, так і, ймовірно, переорієнтацію їхньої діяльності під час кризи. Загалом політична ситуація в Україні мала руйнівний вплив на індустрію туризму, що відобразилося у значному зменшенні кількості туристів у всіх розглянутих туроператорів.

Таким чином, інтеграція сучасних цифрових технологій у туристичну сферу сприяє її динамічному розвитку та зростанню туристичних потоків. Використання великих даних, штучного інтелекту, інтернету речей та екологічних ініціатив дозволяє не тільки поліпшити туристичний досвід, а й зробити його більш ефективним та сталим. Впровадження смарт-рішень у туристичну інфраструктуру відкриває нові можливості для регіонів, підвищуючи їхню конкурентоспроможність та привабливість для мандрівників.

РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СМАРТ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

3.1. Основні напрями формування смарт туризму для українського ринку.

Смарт-туризм у сучасності стає не просто трендом, а необхідністю задля сталого розвитку туристичної галузі. Для України, що має унікальні природні та культурні надбання, інтеграція цифрових технологій у сферу туризму відкриває нові можливості для залучення мандрівників та покращення їхнього досвіду. Формування смарт-туризму на українському ринку вимагає комплексного підходу, який поєднує технологічні інновації, екологічну відповідальність та глибоку культурну автентичність (рис.3.1.) [23].

Рис.3.1. Основні напрями смарт-туризму в Україні

Одним із ключових аспектів розвитку смарт-туризму є створення єдиної цифрової екосистеми, що забезпечить туристам зручний доступ до інформації про маршрути, транспорт, заклади харчування, культурні події та особливості

регіонів. Використання мобільних застосунків з інтегрованими картами, доповненою реальністю та персоналізованими рекомендаціями дозволить мандрівникам отримувати максимально адаптовані під їхні вподобання маршрути. Це значно полегшить процес планування подорожей, особливо для іноземних гостей, які не знайомі з українськими особливостями.

Окрім того, інтеграція єдиної цифрової туристичної платформи на державному рівні дасть змогу централізовано збирати дані, аналізувати туристичні потоки та оптимізувати інфраструктуру регіонів. Впровадження технологій Big Data дозволить ефективно прогнозувати туристичний попит, що сприятиме зменшенню перевантаженості популярних локацій та рівномірному розподілу туристичних потоків по країні.

Також важливим напрямом є розвиток цифрової навігації та інформаційної підтримки туристів у режимі реального часу. Впровадження штучного інтелекту у туристичні сервіси дозволить аналізувати поведінку користувачів, передбачати їхні потреби та надавати релевантні рекомендації. Інтерактивні путівники, голосові асистенти та чат-боти можуть значно покращити якість обслуговування, забезпечуючи оперативні відповіді на запити туристів та надаючи актуальну інформацію щодо умов подорожей. Використання технології доповненої реальності (AR) у туристичних маршрутах дозволить оживити історичні місця, створити ефект занурення та підвищити рівень зацікавленості туристів у культурній спадщині країни. Крім того, розробка віртуальних турів (VR) дозволить людям, які не можуть подорожувати фізично, відвідувати визначні пам'ятки та ознайомлюватися з культурними об'єктами України.

Не менш важливим є впровадження безконтактних технологій для покращення комфорту туристів. Оплата послуг, бронювання житла, квитків на транспорт чи вхідних квитків у музеї через цифрові платформи не лише спрощує процес користування, а й сприяє безпеці мандрівників. Використання QR-кодів для отримання інформації про пам'ятки, інтеграція електронних гідів та розвиток cashless-систем у туристичних зонах зробить подорожі більш зручними та безпечними. Окрім того, розвиток блокчейн-технологій у туристичній сфері

сприятиме підвищенню рівня довіри, спрощенню процесів бронювання та забезпеченню прозорості фінансових операцій. Використання смарт-контрактів дозволить автоматизувати фінансові операції, мінімізуючи ризики шахрайства та підвищуючи надійність послуг.

Ще одним напрямом є розвиток екологічно орієнтованого смарт-туризму, що сприятиме збереженню природних ресурсів і культурної спадщини України. Використання розумних енергозберігаючих технологій у готелях та туристичних комплексах, створення електромобільної інфраструктури, а також впровадження цифрових ініціатив для екологічної освіти туристів сприятиме популяризації відповідального туризму.

У цьому контексті важливо впроваджувати системи моніторингу екологічного стану регіонів та автоматизовані рішення для зниження негативного впливу туризму на довкілля, такі як датчики якості повітря, розумні системи утилізації відходів та екологічні маршрути. Окрім того, створення зелених коридорів та екологічних маршрутів із розумною логістикою дозволить гармонійно поєднувати туристичний розвиток із збереженням природи.

Нарешті, важливим аспектом є залучення місцевих громад до процесу цифровізації туристичних послуг. Використання смарт-технологій дозволить малим підприємцям і локальним виробникам ефективніше просувати свої послуги, підвищуючи рівень економічного розвитку регіонів.

Розвиток цифрового маркетингу, впровадження віртуальних екскурсій та онлайн-продажу локальних товарів через туристичні платформи допоможе формувати стійку модель розвитку регіонального туризму. Запуск програм підтримки стартапів у сфері туризму, грантів на цифрові інновації та створення онлайн-академій для навчання місцевих підприємців сприятиме підвищенню рівня цифрової грамотності серед учасників туристичного ринку. Також важливим є розвиток онлайн-платформ для бронювання послуг локальних гідів, що дозволить мандрівникам отримувати унікальний туристичний досвід та водночас сприятиме зростанню доходів місцевих громад.

Для реалізації запропонованих ініціатив у сфері розумного туризму

необхідно, перш за все, почати зі створення єдиної цифрової екосистеми, яка об'єднає всі туристичні послуги країни в одну зручну платформу (Додаток 1). Це може бути національний туристичний портал або мобільний додаток, який надає доступ до інтерактивних карт, маршрутів, бронювань, подій та інформації про транспорт і місцеві заклади. Така система повинна працювати в режимі реального часу, підтримувати кілька мов і мати відкритий інтерфейс для інтеграції з існуючими локальними сервісами. Першим кроком може стати пілотний запуск у найбільш туристично активному регіоні з подальшим масштабуванням.

Наступний етап – активне впровадження мобільних додатків з можливістю використання доповненої реальності. Завдяки AR туристи зможуть «оживляти» історичні місця, бачити реконструкції стародавніх об'єктів просто через камеру смартфона, а також орієнтуватися в просторі завдяки вказівникам у доповненій реальності. Персоналізовані рекомендації в таких додатках, засновані на вподобаннях користувача, попередньому досвіді і навіть настрої, значно полегшать планування подорожі.

На державному рівні важливо запровадити платформу для збору та аналізу туристичних даних. Це дозволить прогнозувати попит, уникати перевантаження туристичних об'єктів і рівномірно розподіляти потоки між регіонами. Аналітика на основі Big Data допоможе не тільки швидко реагувати на зміни, але й приймати ефективні рішення щодо розвитку інфраструктури.

Ще одним важливим аспектом є розвиток сервісів реального часу. Голосові помічники, чат-боти, інтерактивні путівники на основі штучного інтелекту можуть надати актуальну інформацію про розклади, місце розташування, погоду, безпеку та навіть запропонувати найкращі варіанти відпочинку відповідно до інтересів туриста. Така система значно покращить якість обслуговування, зробить його доступним та зрозумілим для іноземців.

Це можна доповнити запровадженням безконтактних рішень: цифрова оплата, бронювання квитків, електронні путівники, QR-коди з історичною інформацією – все це створить комфортні умови для подорожей. Ще одним

інноваційним напрямком є використання блокчейну для прозорості фінансових операцій і довіри до бронювання. Розумні контракти дозволяють автоматизувати платежі та гарантують виконання умов угоди без ризику шахрайства.

Також велике значення має розвиток екологічно чистого розумного туризму. Готелі та туристичні комплекси можуть впроваджувати енергозберігаючі рішення, використовувати «розумні» системи водопостачання, електроенергії та поводження з відходами. Формуванню екологічної свідомості та відповідального ставлення до природи сприятиме створення інфраструктури електромобільності, екологічних маршрутів та цифрових освітніх проектів для туристів.

Особливо важливо залучати місцеві громади до цифрової трансформації туризму. Онлайн-платформи дозволяють місцевим підприємцям презентувати свої послуги ширшій аудиторії, популяризувати ремесла, організовувати екскурсії та майстер-класи. Віртуальні тури, цифровий маркетинг, онлайн-продаж сувенірів та послуги гідів дозволять місцевим жителям стати активними учасниками туристичного руху. Для цього варто впроваджувати програми підтримки стартапів, гранти на цифрові інновації та освітні ініціативи, які підвищать цифрову грамотність населення.

Підсумовуючи, варто сказати, що розвиток розумного туризму – це не лише впровадження технологій, а й формування нової культури подорожей. Така трансформація відкриє Україну світові як сучасну, доступну та привабливу країну, здатну забезпечити комфортний, безпечний та екологічно відповідальний відпочинок.

Смарт-туризм – це не просто про технології, а про створення комфортного, безпечного та екологічно відповідального середовища для подорожей. Україна має всі передумови для інтеграції цифрових рішень у сферу туризму, що дозволить не лише покращити досвід мандрівників, а й зробити галузь більш конкурентоспроможною на міжнародному рівні. Успішна реалізація концепції смарт-туризму може стати важливим фактором економічного зростання країни та її позиціонування як сучасного, технологічного та відкритого для світу

туристичного напрямку.

3.2. Економічне обґрунтування запропонованих заходів

Розвиток смарт-туризму в Україні не лише додасть зручностей мандрівникам, а й принесе відчутний економічний зиск. Впровадження цифрових технологій у туристичну галузь дасть змогу оптимізувати витрати, залучити більше туристів та збільшити прибутки місцевих громад та державного бюджету.

У сучасних умовах важливо не лише створити цікавий туристичний маршрут, але й представити його потенційним мандрівникам у доступному цифровому форматі. Тому пропонується розробити віртуальний тур – інтерактивну презентацію маршруту з використанням панорамного відео 360°, фото, а також доповненої реальності (AR), що дозволить потенційним туристам «зануритися» у подорож ще до її початку.

Розміщення такого туру на сайтах туристичних платформ, YouTube, соціальних мережах, а також інтеграція в мобільні додатки значно розширить охоплення аудиторії та зацікавленість цільових груп.

Для популяризації маршруту планується залучення медійника чи блогера зі сфери тревел-контенту. Такий інфлюенсер може створити серію відео та постів із враженнями від маршруту, що забезпечить додатковий рівень довіри до продукту серед аудиторії. Оплата послуг блогера може відрізнятись в залежності від рівня його впливу, охоплення та формату співпраці.

Ефективне просування туристичних послуг вимагає комплексного підходу та ретельного планування бюджету. У таблиці нижче наведено основні статті витрат, пов'язані зі створенням контенту, розробкою онлайн-платформи, залученням впливових осіб, налаштуванням цільової реклами, а також операційними витратами туроператора та просуванням через місцеві ЗМІ (табл.3.1).

Важливу роль у реалізації проекту може відіграти місцева влада, яка здатна забезпечити стабільну та ефективну підтримку на різних етапах ініціативи.

Зокрема, одним із напрямів співпраці може стати інформаційна підтримка з боку органів місцевого самоврядування. Завдяки їхньому авторитету та вмінню поширювати інформацію на місцевому та регіональному рівнях є шанс вийти на ширшу аудиторію та налагодити комунікацію з громадськістю.

Таблиця 3.1

Очікувані витрати на реалізацію проєкту, тис.грн.

Витрати	Сума, грн
Виробництво контенту (фото, відео)	20000
Створення платформи або лендингу	15000
Послуги блогера/інфлюенсера	25000
Таргетована реклама у соцмережах	10000
Витрати туроператора (логістика, зйомки, супровід)	10000
Просування через місцеві ЗМІ	5000
Організаційні витрати	5000
<i>Загальна сума</i>	90000

Джерело створене автором

Не менш важливим є питання отримання дозволу на зйомки в туристично привабливих та історично цінних місцях. Саме місцева влада може спростити цей процес, забезпечивши не лише юридичну підтримку, а й організаційну, що дозволить уникнути зайвої бюрократії та заощадити час.

Крім того, участь місцевих адміністрацій у процесі залучення фахівців із громади — екскурсоводів, краєзнавців, культурологів — відкриває можливості для створення справді автентичного туристичного продукту, заснованого на глибокому знанні місцевої історії, традицій та легенд. Це також сприятиме соціальній активізації населення, підвищенню зайнятості та збереженню культурної спадщини.

Ще одним важливим аспектом співпраці є можливість часткового фінансування проєкту за рахунок регіональних програм розвитку туризму, що діють у багатьох регіонах України. Ці кошти можуть бути спрямовані на технічну підтримку, розробку маркетингової кампанії або підтримку стартап-ініціатив у сфері цифрового туризму. Залучення таких ресурсів дозволяє

оптимізувати витрати, зробити проєкт більш стійким у довгостроковій перспективі та сприяти гармонійному розвитку території.

Фінансова складова є важливою частиною проєкту, оскільки дозволяє оцінити його економічну доцільність, спрогнозувати рівень рентабельності та визначити основні джерела доходу. Потенційний дохід від віртуального туру формується з кількох напрямків, включаючи оплату доступу до контенту, співпрацю з туроператорами, монетизацію через соціальні мережі, рекламу та партнерські програми з місцевим бізнесом. У таблиці 3.2 представлені основні джерела доходів, їх характер та приблизні суми.

Таблиця 3.2

Прогнозовані джерела та обсяги доходів від туристичної діяльності, тис. грн.

Джерело доходу	Розрахункова кількість	Ціна за одиницю, грн	Сума, грн
Продаж пакетів турів	300 туристів/сезон	1000	300000
Проживання у місцевих садибах	250 ночей	500	125000
Харчування	300 туристів	200	60000
Продаж сувенірної продукції	200 покупок	150	30000
Майстер-класи/екскурсії	100 учасників	300	30000
Загальна сума доходів			545000

Джерело створене автором

За розрахунками загальна сума потенційного доходу від туристичної діяльності становить 545 тис. грн. Основну частку доходів забезпечують продажі турпакетів і доходи від проживання в місцевих садибах. Додатковими, але вагомими джерелами доходу є обслуговування туристів, продаж сувенірів та проведення майстер-класів/екскурсій. Ефективне управління та залучення клієнтів у кожному з цих напрямків є ключовим для досягнення прогнозованого рівня доходу.

Основна цільова аудиторія віртуального туру – молоді активні мандрівники віком від 18 до 35 років, які звикли використовувати цифрові технології у повсякденному житті та плануванні подорожей. Це покоління

прагне нових вражень, цінує мобільність, доступність інформації та інтерактивний формат подання контенту. Серед потенційних користувачів також можуть бути іноземні туристи, які ще до приїзду в Україну шукають зручні способи ознайомлення з культурою та історією регіонів. Віртуальні тури можуть стати для них першим знайомством із країною, що стимулюватиме їх фізично подорожувати. Окрему категорію становлять люди з обмеженими фізичними можливостями, які не завжди мають можливість відвідувати туристичні локації, але завдяки технологіям можуть долучитися до культурної спадщини у зручному форматі.

Очікувані результати реалізації проекту охоплюють як економічні, так і соціальні аспекти. По-перше, планується збільшити туристичний потік в регіон за рахунок підвищення інтересу аудиторії до реальних відвідин після віртуального знайомства. По-друге, очікується збільшення доходів від продажу цифрових продуктів і партнерських програм, що може стати новим джерелом доходу як для місцевого бізнесу, так і для туроператорів.

Крім того, завдяки поширенню культурного контенту та активному залученню місцевих екскурсоводів і спеціалістів підвищиться рівень зайнятості в регіоні. Ще одним важливим результатом стане популяризація української культурної спадщини серед міжнародної аудиторії, що підвищить імідж країни як сучасної, відкритої та привабливої туристичної дестинації.

Отже, впровадження смарт-туризму не лише модернізує туристичну сферу України, а й стане важливим чинником економічного зростання, сприятиме створенню нових робочих місць, залученню інвестицій та підвищенню конкурентоспроможності країни на міжнародному туристичному ринку.

ВИСНОВКИ

Проаналізовано теоретичні основи формування смарт-туризму, в результаті чого встановлено, що цифрові технології відіграють ключову роль у трансформації туристичної галузі, забезпечуючи персоналізований підхід до подорожей, підвищуючи комфорт, безпеку та ефективність туристичних послуг. Досліджено сутність смарт-туризму, його структуру та значення для сталого розвитку територій, зокрема з урахуванням викликів цифрової епохи.

Узагальнено основні типи цифрових технологій, які використовуються у сфері розумного туризму, серед яких виділено мобільні додатки, технології доповненої та віртуальної реальності, безконтактні послуги, системи Big Data, блокчейн, голосові помічники, чат-боти та екологічно чисті цифрові рішення. Досліджено методологічні підходи до впровадження інтелектуального туризму, зокрема важливість створення єдиної цифрової екосистеми, яка об'єднує маршрути, сервіси, інформацію та аналітику в одному інтерфейсі.

Наведено результати моніторингу діяльності туроператорів в Україні, проаналізовано рівень розвитку смарт-турів та їх присутність на українському ринку. Досліджено такі складові розумного туризму, як цифрова навігація, інтелектуальні послуги, мобільність, інтерактивність та екологічна відповідальність, а також їх вплив на привабливість туристичних напрямків та збільшення туристичних потоків.

Проаналізовано смарт-технології для активізації внутрішнього туризму, обґрунтовано необхідність державної підтримки, залучення місцевих громад та бізнесу до цифрової трансформації туристичної сфери. Було запропоновано комплекс заходів для впровадження розумного туризму в Україні, зокрема розвиток інформаційних платформ, вдосконалення цифрової інфраструктури, впровадження AR/VR технологій, підтримка стартапів та освітніх ініціатив.

У рамках дослідження було створено віртуальний тур, який відображає основні принципи розумного туризму та демонструє можливості інтеграції цифрових інструментів у туристичну практику. Цей продукт орієнтований на широке коло користувачів і є прикладом практичного застосування вивчених теоретичних положень у сфері цифрового туризму.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Н. Ю. Блокчейн у туристичній галузі: переваги та ризики. Цифрова економіка і суспільство. 2022. № 2(15). С. 120–135.
2. Брунь Р. І. Кібербезпека в смарт-туризмі: актуальні питання. Інформаційні технології і безпека. 2023. № 4(28). С. 60–75.
3. Денисенко О. Р. Аналіз великих даних у туристичній галузі. Сучасний туризм: теорія і практика. 2021. № 1(7). С. 85–100.
4. Державна служба статистики України. Сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Єрмоленко В. А. Інтегровані платіжні системи в смарт-туризмі. Фінанси. Економіка. Стратегія. 2022. № 3(19). С. 115–130.
6. Григор'єв С. Д. Мобільні добавки як інструмент смарт-туризму. Сучасні інформаційні технології у сфері туризму. 2023. № 2(12). С. 75–90.
7. Гончар С. О. Інтернет речей у туристичній інфраструктурі. Електроніка та зв'язок. 2023. № 1(25). С. 55–70.
8. Гончарук Т. А. Розумний дім як елемент туристичної інфраструктури. Туристичний бізнес в Україні. 2021. № 3(14). С. 90–105.
9. Гончаренко В. С. Проблеми та перспективи впровадження смарт-технологій малими та середніми туроператорами України. Регіональні перспективи. 2022. № 2(10). С. 18–33.
10. Зайцева Н. К. Розумні технології в готельному бізнесі. Готельний сервіс і технології. 2021. № 2(9). С. 68–83.
11. Іванов П. С. Цифрова трансформація туризму: нові можливості та виклики. Технології майбутнього. 2023. № 1(5). С. 15–32.
12. Козловський Р. М. Цифрові платформи для надання туристичних послуг. Інновації в туризмі. 2021. № 4(11). С. 92–107.
13. Коваленко І. М. Доповнена реальність як інструмент просування туристичних дестинацій. Міжнародний туризм і культура. 2022. № 2(8). С. 112–

128.

14. Кравченко Ю.О. Розумні міста як туристичні дестинації. *Урбаністичні студії*. 2022. № 3(17). С. 110–125.
15. Лисенко Г. І. Стандартизація та сертифікація смарт-туризму. *Економіка та стандартизація*. 2019. № 4(13). С. 122–137.
16. Мельник І. П. Онлайн-бронювання як ключовий елемент цифрової трансформації туристичного бізнесу. *Туристичний маркетинг*. 2020. № 1(3). С. 90–105.
17. Морозов Ю. С. Соціальні мережі як інструмент смарт-туризму. *Цифрові медіа в туризмі*. 2023. № 2(6). С. 72–87.
18. Ніколаєнко А. В. Віртуальні екскурсії як інструмент культурного туризму. *Культурний простір і туризм*. 2021. № 3(9). С. 82–97.
19. Павленко К. В. Цифрові технології в просуванні туристичних продуктів. *Маркетинг і туризм*. 2023. № 1(7). С. 70–85.
20. Петренко О. М., Іванченко Л. С. Інноваційні технології у сфері смарт-туризму. *Сталий розвиток економіки*. 2022. № 3(20). С. 78–95.
21. Петренко О. І. Розумні міста: концепція та перспективи розвитку в Україні. *Інноваційна економіка*. 2022. № 4(22). С. 45–60.
22. Романчук О. І. Смарт-туризм в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Туризм і регіональний розвиток*. 2022. № 2(10). С. 45–61.
23. Романенко Л. С. Сталий розвиток смарт-туризму: екологічний аспект. *Екологія і туризм*. 2021. № 1(4). С. 80–95.
24. Ряба О. В. Державна підтримка розвитку смарт-туризму в Україні: аналіз та рекомендації. *Економіка регіону*. 2025. № 1(16). С. 140–155.
25. Ткаченко М. І. Віртуальні тури як інструмент залучення туристів. *Вісник туризму*. 2020. № 3(11). С. 65–80.
26. Ткачук Р. А. Вплив пандемії COVID-19 на цифровізацію туристичної індустрії України. *Кризовий менеджмент у туризмі*. 2021. № 2(7). С. 67–82.
27. Шевченко Н. Ю. Роль великих даних у прогнозуванні та управлінні туристичними потоками в регіоні. *Аналітика і туризм*. 2024. № 1(5). С. 33–48.

28. Юрченко В. П. Хмарні технології в управлінні туристичними послугами. Інформаційні системи в економіці. 2021. № 2(6). С. 88–102.
29. Яковенко І. В. Персоналізація туристичних послуг за допомогою штучного інтелекту. Технології штучного інтелекту. 2022. № 3(9). С. 125–140.
30. ANEX Tour. Офіційний сайт туроператора. URL: <https://www.anextour.com/> (дата звернення: 08.01.2025).
31. BAZA Smart Hotel. Офіційний сайт готелю. URL: <https://bazahotel.com/> (дата звернення: 09.01.2025).
32. Coral Travel. Офіційний сайт туроператора. URL: <https://www.coraltravel.ua/> (дата звернення: 08.04.2025).
33. TPG. Офіційний сайт туроператора. URL: <https://tpg.ua/> (дата звернення: 06.12.2024).
34. Join up! Офіційний сайт туроператора. URL: <https://joinup.ua/> (дата звернення: 23.03.2025).
35. UNEXPLOREDCITY. Офіційний веб-сайт платформи. URL: <https://unexplored.city/> (дата звернення: 08.04.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця
Національний університет харчових технологій
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
Полтавський фаховий коледж підприємництва
і ресторанного бізнесу
Київський фаховий коледж туризму та готельного
господарства

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Всеукраїнська
науково-практична студентська
конференція

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОМУ ТА ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ

12 березня 2025 року

Київ - 2025

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТУРИЗМ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	14
АРЗАНОВ Дмитро. ФОРМУВАННЯ ТА ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ МАРШРУТІВ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ТУРИСТИЧНИХ ГРУП	14
БЄЛОВА Анастасія. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ	17
БОЧКОВСЬКА Дар'я, ТИЩЕНКО Світлана. РОЛЬ ТУРОПЕРАТОРІВ ТА ТУРАГЕНТІВ НА РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ	19
ВАКАРАШ Олена. РОЛЬ МОРСЬКИХ ПОРТІВ У РОЗВИТКУ КРУЇЗНОЇ ІНДУСТРІЇ	21
ВЕРНИГОРА Катерина. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ	23
ВОЗНЮК Ольга. КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ СІЛЬСЬКОЇ ЗЕЛЕНОЇ ОСЕЛІ	25
ВОЙНА Іван. НАЙКРАЩІ КОРОТКІ ПОДОРОЖІ: ТУРИЗМ ВИХІДНОГО ДНЯ	27
ВОЛИНКІНА Юлія. ГАСТРОНОМІЧНИЙ ТУРИЗМ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ	29
ГОЛОВНЮК Назар, ТИЩЕНКО Світлана. ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	31
ГОРНОСТАЙ Микита. МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ЗАЛУЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТУРИСТІВ В УКРАЇНУ	33
ГРИГОРЧИК Олександра. СМАРТ-ТУРИЗМ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ	35
ГРИШКО Валерія. БРЕНД ЛОКАЛЬНИХ ДЕСТИНАЦІЙ УКРАЇНИ: УНІКАЛЬНІСТЬ, ІДЕНТИЧНІСТЬ ТА СТРАТЕГІЯ ПРОСУВАННЯ	37
ГРИШКО Владислава. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ	39
ДЯЧЕНКО Мирослава. САМОМЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УПРАВЛІННІ ТУРИСТИЧНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	41
ЄМЕЦЬ Андрій. БЕЗПЕКА НА КРУЇЗНИХ ЛАЙНЕРАХ: СУЧАСНІ СТАНДАРТИ ТА ВИКЛИКИ	43

СМАРТ-ТУРИЗМ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ

ГРИГОРЧИК Олександра,

здобувачка освітнього ступеня «Бакалавр»

спеціальності «Туризм і рекреація»,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Сучасна туристична індустрія зазнає суттєвих змін під впливом цифрових технологій. Смарт-туризм є одним із найважливіших трендів, що сприяє підвищенню якості послуг, зручності подорожей та ефективному використанню туристичних ресурсів. В Україні цей напрямок поступово розвивається, адаптуючи світовий досвід до національних реалій.

Смарт-туризм – це концепція, що передбачає використання цифрових технологій, штучного інтелекту, інтернету речей (IoT), великих даних (Big Data) та інших інновацій для покращення туристичного досвіду. Важливим аспектом смарт-туризму є його інтеграція в міську інфраструктуру та туристичні сервіси для створення більш зручного та безпечного середовища для туристів. Основними характеристиками є:

- інтеграція цифрових технологій у туристичні послуги, що дозволяє підвищити ефективність роботи туристичних операторів та покращити якість обслуговування;
- персоналізація подорожей за допомогою штучного інтелекту, що дозволяє туристам отримувати індивідуальні рекомендації щодо маршрутів, закладів харчування, готелів тощо;
- інтерактивна взаємодія туристів із культурною спадщиною через AR (доповнену реальність) та VR (віртуальну реальність), що створює унікальні можливості для пізнання історії та культури;
- безконтактні платежі та електронні сервіси для бронювання та навігації, що спрощує процеси планування та здійснення подорожей;
- гейміфікація туристичних маршрутів, що підвищує залученість туристів та робить подорожі більш цікавими;
- екологічність та сталий розвиток, що включає використання енергоефективних технологій, цифрових гідів та екологічно чистих транспортних засобів [1].

Завдяки цим характеристикам смарт-туризм сприяє створенню комфортного, безпечного та сучасного туристичного середовища, що позитивно впливає на розвиток галузі в Україні та світі.

Глобальна туристична індустрія активно впроваджує цифрові рішення для оптимізації процесів та покращення комфорту туристів. Провідні міста, такі як Барселона, Сінгапур, Амстердам та Токіо, успішно реалізують концепцію «розумного міста» для туризму, використовуючи:

- інтерактивні карти та мобільні додатки для навігації;
- штучний інтелект для аналізу туристичних потоків;
- VR-екскурсії та гейміфікацію для залучення нових туристів [2].

В Україні смарт-туризм знаходиться на етапі становлення, проте вже є кілька позитивних кейсів:

Київ – впровадження інтерактивних гідів, мобільних додатків для самостійних екскурсій, туристичних чат-ботів;

Львів – розвиток AR-технологій для доповненої реальності в музеях, використання електронних квитків для туристичних об'єктів;

Одеса – застосування QR-кодів для туристичних маршрутів та інтеграція цифрових сервісів у міську інфраструктуру.

Також варто відзначити державні ініціативи, спрямовані на цифровізацію туризму, зокрема розвиток онлайн-платформ для бронювання екскурсій та створення національної туристичної системи.

Попри позитивні тенденції, в Україні існує низка бар'єрів для розвитку смарт-туризму:

- недостатня цифрова інфраструктура в регіонах;
- низький рівень цифрової грамотності серед туристичного бізнесу;
- фінансові обмеження для впровадження технологічних інновацій.

Перспективи розвитку смарт-туризму, на сьогоднішній день, можна виділити такі:

- створення національної цифрової туристичної платформи;
- інтеграція смарт-рішень у готельно-ресторанний бізнес;
- впровадження AI та Big Data для аналізу туристичних потоків;
- міжнародна співпраця для залучення інвестицій та обміну досвідом.

Смарт-туризм є потужним інструментом підвищення конкурентоспроможності туристичної індустрії України. Використання цифрових технологій дозволить не лише покращити якість туристичних послуг, а й зробити Україну привабливішою для міжнародних туристів. Для досягнення успіху необхідно об'єднати зусилля держави, бізнесу та наукової спільноти для впровадження ефективних смарт-рішень у туристичній сфері. Важливими напрямками подальшого розвитку є розширення доступу до цифрових сервісів для всіх категорій туристів, модернізація інфраструктури та підвищення рівня цифрової грамотності працівників туристичної сфери. Інноваційний підхід до туризму сприятиме створенню унікального іміджу України як сучасної та технологічно розвиненої туристичної дестинації.

Додаток Б

Запропоновані ініціативи для смарт-туризму в Україні

Ініціатива	Ціль	Переваги для туристів	Переваги для галузі/держави
Єдина цифрова екосистема (портал/додаток)	Об'єднати всі туристичні сервіси в одній зручній платформі.	Легкий доступ до інформації, планування, бронювання; зручна навігація; актуальні дані в реальному часі; багатомовність.	Підвищення привабливості країни; централізоване управління інформацією; можливість збору статистики; спрощення взаємодії між сервісами.
Мобільні додатки з доповненою реальністю	Надати інтерактивний досвід дослідження історичних та культурних об'єктів.	Захопливе вивчення історії; краща орієнтація на місцевості; персоналізовані рекомендації.	Збільшення зацікавленості в культурній спадщині; стимулювання відвідування історичних місць.
Сервіси в реальному часі (чат-боти, ШІ-путівники)	Забезпечити оперативну інформаційну підтримку та персоналізовані рекомендації.	Швидке отримання відповідей на запитання; доступ до актуальної інформації (розклади, погода, безпека).	Підвищення якості обслуговування; зменшення навантаження на інформаційні центри; покращення іміджу країни як сучасної та зручної для туристів.
Безконтактні рішення (цифрова оплата, QR-коди)	Створити комфортне та безпечне середовище для подорожей.	Зручність та швидкість оплати; легкий доступ до інформації без фізичних носіїв; зменшення ризику втрати документів.	Сприяння розвитку цифрової економіки; підвищення рівня безпеки; сучасний імідж туристичної галузі.
Екологічний смарт-туризм	Впроваджувати формування екологічного свідомості туристів.	Можливість подорожувати екологічно відповідально; доступ до інформації про екологічні ініціативи.	Зменшення негативного впливу туризму на довкілля; підвищення екологічної привабливості країни.
Залучення місцевих громад	Надати місцевим підприємцям та жителям можливість брати активну участь у туристичній діяльності.	Автентичний досвід подорожей через взаємодію з місцевими; підтримка місцевої економіки.	Розвиток місцевого підприємництва; збереження культурної спадщини; створення нових робочих місць;

Джерело створене автором